

НАМ – 138 РОКІВ

Науково-технічна спілка енергетиків та електротехніків України
Центр громадського інформування з проблем паливно-енергетичного комплексу

ЕНЕРГОІНФОРМ-ІНФОРМЕНЕРГО

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ
ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ**

* * *

ОГЛЯД УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ З ПРОБЛЕМ ПЕК

**Паливно-енергетична політика України: вугільна промисловість,
нафтогазова галузь, електроенергетика, ринкові перетворення.
Загальні проблеми енергетики. Ядерна енергетика та промисловість.
Наслідки аварії на Чорнобильській АЕС. Інформація про інофірми,
які працюють в паливно-енергетичному комплексі. Різне.**

Видається з 1 січня 1994 року

№ 555

***ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕК
ЗА СІЧЕНЬ-СЕРПЕНЬ 2018 РОКУ
ОГЛЯД ЗМІ ЗА 1-15 ВЕРЕСНЯ 2018 РОКУ***

Київ-2018

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

ПРО ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

за січень-серпень 2018 року

*ГО «Науково-технічна спілка
енергетиків та електротехніків України»*

За січень-серпень 2018 року, за оперативними даними, обсяг виробництва електричної енергії електростанціями України, які входять до Об'єднаної енергетичної системи (ОЕС) України, склав 104284,7 млн кВтг, що на 2122,3 млн кВтг, або на 2,1% більше, ніж за 8 місяців 2017 року. При цьому, тепловими електростанціями енергогенеруючих компаній вироблено 31038,0 млн кВтг, що на 3244,0 млн кВтг, або на 11,7% більше, ніж за 8 місяців 2017 р. Теплоелектроцентралями та когенераційними установками вироблено 7032,3 млн кВтг, що на 308,4 млн кВтг, або на 4,6% більше, ніж за відповідний період 2017 року. Атомними електростанціями вироблено 54117,0 млн кВтг, що у порівнянні з відповідним періодом минулого року менше на 4204,9 млн кВтг, або на 7,2%. Гідроелектростанціями та гідроакмулюючими електростанціями за 8 місяців 2018 року вироблено 9397,5 млн кВтг, що на 2305,4 млн кВтг, або на 32,5% більше, ніж за 8 місяців 2017 року.

Виріток ТЕС та ТЕЦ за 8 місяців 2018 року від загального по ОЕС склав 36,5%, виробіток електроенергії АЕС склав 51,9%, а виробіток ГЕС та ГАЕС – 9,0%. За 8 місяців 2017 р. частка виробітку ТЕС та ТЕЦ, АЕС, ГЕС та ГАЕС складала відповідно 33,8%, 57,1% і 6,9%.

Виробництво електроенергії блок-станціями за 8 місяців 2018 року склало 970,3 млн кВтг, що на 2,6 млн кВтг, або на 0,3% менше, ніж за 8 місяців 2017 року.

Виробництво електроенергії альтернативними джерелами (ВЕС, СЕС, біомаса) за 8 місяців 2018 року склало 1729,6 млн кВтг, що на 472,0 млн кВтг, або на 37,5% більше, ніж за відповідний період 2017 року.

За 8 місяців 2018 року тепловими та атомними електростанціями і районними котельнями Міненерговугілля відпущено 14378,9 тис. Гкал, що на 701,2 тис. Гкал, або на 5,1% більше, ніж за відповідний період минулого року.

Динаміка і структура виробництва електроенергії по Україні

	8 місяців 2017 року		8 місяців 2018 року		+/- до 2017 р.	
	млн кВтг	у % до заг. виробн.	млн кВтг	у % до заг. виробн.	млн кВтг	%
Виріток електроенергії – всього	102162,4	100,0	104284,7	100,0	2122,3	2,1
у тому числі:						
ТЕС та ТЕЦ, з них:	34517,9	33,8	38070,3	36,5	3552,4	10,3
ТЕС ГК - всього	27794,0	27,2	31038,0	29,8	3244,0	11,7
ТЕЦ та когенераційні установки	6723,9	6,6	7032,3	6,7	308,4	4,6
ГЕС та ГАЕС, з них:	7092,1	6,9	9397,5	9,0	2305,4	32,5
ГЕС	6043,3	5,9	8371,9	8,0	2328,6	38,5
ГАЕС	1048,8	1,0	1025,6	1,0	-23,2	-2,2
АЕС	58321,9	57,1	54117,0	51,9	-4204,9	-7,2
Альтернативні джерела (ВЕС, СЕС, біомаса)	1257,6	1,2	1729,6	1,7	472,0	37,5
<i>Блок-ст анціями т а інш. джерелами</i>	972,9	1,0	970,3	0,9	-2,6	-0,3

На початок 2018 року запаси палива на електростанціях склали: вугілля – 2046,0 тис. тонн, мазуту – 64,0 тис. тонн (на початок 2017 року відповідно 2061,5 тис. тонн та 133,9 тис. тонн).

Загальний обсяг вуглепостачання на теплоелектростанції протягом січня-серпня 2018 року склав 16741,5 тис. тонн, що на 1355,8 тис. тонн більше, ніж за 8 місяців 2017 року. Від підприємств вугільної галузі України – 13248,9 тис. тонн, що на 53,8 тис. тонн менше, ніж за 8 місяців минулого року. Витрати вугілля склали 16899,6 тис. тонн. Запас вугілля станом на 01.09.2018 р. – 1888,0 тис. тонн.

Запаси вугілля на 01.09.2018 р. на складах підвідомчих Міненерговугілля підприємств становили 1888,0 тис.тонн, що на 92,5 тис.тонн менше, ніж у минулому році (1980,5 тис. тонн) при номінальній місткості вугільних складів 5080 тис.тонн.

Топкового мазуту за 8 місяців 2018 року спожито 120,2 тис. тонн, що на 197,8 тис. тонн менше, ніж за відповідний період 2017 року. Запас мазуту на 01.09.2018 р. на підвідомчих Міненерговугілля підприємствах склав 38,5 тис. тонн.

Використання природного газу на теплових електростанціях України за 8 місяців 2018 р. становило 2606,2 млн куб.м, що на 250,4 млн куб. м більше, ніж за цей період 2017р. При цьому ТЕС енергогенеруючих компаній спожили 121,5 млн куб.м, що на 0,2 млн куб. м менше, ніж за 8 місяців 2017 р.

Станом на 01.09.2018 в українських підземних сховищах газу знаходилось 14,6 млрд куб. м природного газу, що на 0,2 млрд куб. м, або на 1,4% менше порівняно з 01.09.2017 р. Відбір газу за 8 місяців склав 7,268 млрд куб. м.

За 8 місяців 2018 року спостерігається збільшення електроспоживання (брутто), яке складало 100271,5 млн кВтг, що на 2428,9 млн кВтг, або на 2,5% більше, ніж за 8 місяців 2017 року. Споживання електроенергії (нетто) галузями національної економіки та населенням склав 80541,6 млн кВтг, що на 2355,6 млн кВтг, або на 3,0% більше аналогічного показника 2017 року.

Динаміка і структура споживання електроенергії за 8 місяців 2018 р.
(без урахування АР Крим та м. Севастополя)

Групи споживачів	Ел.споживання 2018 р. млн кВтг	+ / - до 2017 р. млн кВтг	+ / - до 2017 р. %	Питома вага, % 2017 р.	Питома вага, % 2018 р.
Споживання ел.ен. (брутто)	100271,5	2428,9	2,5		
Споживання ел.ен. (нетто)	80541,6	2355,6	3,0	100	100
у тому числі:					
1.Промисловість	34532,2	1292,5	3,9	42,5	42,9
у тому числі:					
Паливна	2346,1	-59,7	-2,5	3,1	2,9
Металургійна	19807,5	805,1	4,2	24,3	24,6
Хімічна та нафтохімічна	2104,6	285,7	15,7	2,3	2,6
Машинобудівна	2696,0	105,2	4,1	3,3	3,3
Будів.матеріалів	1483,5	-2,4	-0,2	1,9	1,8
Харчова та переробна	2872,0	23,7	0,8	3,6	3,6
Інша	3222,5	134,9	4,4	3,9	4,0
2.Сільгоспспоживачі	2577,5	127,5	5,2	3,1	3,2
3.Транспорт	4601,1	-37,0	-0,8	5,9	5,7
4.Будівництво	624,9	39,8	6,8	0,7	0,8
5.Ком.-побутові споживачі	10189,2	284,8	2,9	12,7	12,7
6.Інші непромисл. споживачі	4460,1	292,1	7,0	5,3	5,5
7.Населення	23556,6	355,9	1,5	29,7	29,2

Збільшення електроспоживання (нетто) відбулося за рахунок збільшення обсягу споживання металургійною промисловістю (на 4,2%), хімічною та нафтохімічною промисловістю (на 15,7%), машинобудівною промисловістю (на 4,1%), будівництвом (на 6,8%) та іншими непромисловими споживачами (на 7,0%).

Видобуток вугілля. За 8 місяців 2018 року вугледобувними підприємствами України видобуто **22,0 млн тонн** вугілля, що на 10,4 тис. тонн (або на 1,7%) більше порівняно із січнем-серпнем 2017 року. В цілому видобуток енергетичного вугілля склав **17,99 млн тонн**, він збільшився на 883,1 тис. тонн (або на 5,2%), коксівного – склав **4,0 млн тонн**, що менше на 883,1 тис. тонн (або на 11,0%).

Упродовж січня-серпня 2018 року вугледобувними підприємствами, що підпорядковані Міненерговугілля України, видобуто **2,81 млн тонн**, що на 328,7 тис. тонн (або на 10,5%) менше, ніж за цей період 2017 року. Видобуток енергетичного вугілля зменшився на 68,4 тис. тонн (або на 2,7%) порівняно з відповідним періодом 2017 року і коксівного зменшився на 261,3 тис. тонн (або на 45,5%), а видобуток відповідно склав **2,5 та 0,31 млн тонн**.

Видобуток нафти та газу. З початку 2018 року в Україні видобуто **1,255 млн тонн** нафти з газовим конденсатом і **13,8 млрд куб. м** газу. У минулому році, відповідно, ці показники становили – 1,255 млн тонн нафти з газовим конденсатом та 13,8 млрд куб. м газу. Підприємства НАК "Нафтогаз України" видобули за 8 місяців 2018 року **1,255 млн тонн** нафти з конденсатом (у 2017 р. – 1,255 млн тонн) і **10,8 млрд куб. м** газу (у 2017 р. – 10,9 млрд куб. м).

Інші підприємства за 8 місяців 2018р. видобули **137,1 тис.т** нафти з газовим конденсатом (у 2017р. - 118,9 тис.т) і **2,9 млрд куб.м** газу (у 2017р. - 2,9 млрд куб.м).

Постачання і переробка нафти. У січні-серпні 2018 р. на нафтопереробні заводи (НПЗ) та Шебелинський ГПЗ поставлено 561,6 тис. тонн нафтової сировини українських родовищ (нафта з газовим конденсатом). Обсяг переробки газового конденсату з нафтою Шебелинським ГПЗ у січні-серпні 2018 року склав 312,6 тис. тонн.

У січні-серпні 2018 р. не здійснювали роботу з переробки нафтової сировини - Лисичанський, Одеський, Дрогобицький та Надвірнянський нафтопереробні підприємства.

За 8 місяців 2018 р. Шебелинським ГПЗ вироблено:

- автомобільних бензинів – 82,8 тис. тонн;
- дизельного палива – 59,9 тис. тонн;
- мазуту – 18,8 тис. тонн.

Загальні потужності з первинної переробки газового конденсату з нафтою на Шебелинському ГПЗ у січні-червні 2018 року були завантажені в середньому на 50,4% (у січні-червні 2017 року на 54,1 %).

Транспортування нафти. У січні-серпні 2018 року обсяг транспортування нафти підприємствами магістральних нафтопроводів зменшився порівняно з 2017 року на 418,0 тис. тонн (або на 4,0%) і склав **10,0 тис. тонн**. При цьому транзитом до країн Західної Європи (Словаччини, Угорщини, Чехії) протранспортовано **8692,0 тис. тонн**, що на 4,5% (або на 409,0 тис. тонн) менше порівняно із аналогічним показником 2017 року, а для потреб України – **1311,0 тис. тонн**, що на 0,7% (або на 9,0 тис. тонн) менше у порівнянні з відповідним періодом 2017 р.

За січень-серпень 2018 рік транзитні обсяги перекачки у загальному обсязі складають 86,2%, а на нафтопереробні підприємства України – 13,8%.

Аналіз сплати за спожити електроенергію за січень-серпень 2018 року

Розрахунки споживачів електроенергії по областях України

За січень-серпень 2018 року споживачам відпущено електричної енергії на суму **122,3 млрд грн.**, оплата становила **120,9 млрд грн.**, або **98,9%**.

Вище середнього показника (**98,9%**) розрахунки за відпущену споживачам за 8 місяців 2018 році енергію були проведені у Вінницькій (100,2%), Дніпропетровській (на 101,3%), Житомирській (на 101,2%), Закарпатській (на 102,7%), Івано-Франківській (на 100,3%), Київській (на 100,0%), Кіровоградській (на 100,5%), Миколаївській (на 100,4%), Одеській (на 101,2%), Полтавській (на 100,8%), Рівненській (на 100,1%), Тернопільській (на 99,0%), Херсонській (на 101,0%), Хмельницькій (на 100,3%), Черкаській (на 99,0%), Чернівецькій (на 100,8%), Чернігівській (на 100,3%) областях.

Нижче середнього показника обсягу розрахунків за відпущену у січні-серпні 2018 році енергію проведені у Волинській (98,8%), Донецькій (91,4%), Запорізькій (на 97,1%), Луганській (на 81,4%), Львівській (на 94,6%), Сумській (на 96,6%), Харківській (98,6%) областях, м.Київ (98,4%), АР Крим (на 0,0%).

Розрахунки енергопостачальних компаній з ДП «Енергоринок»

За січень-серпень 2018 р., за оперативними даними, енергопостачальними компаніями куплено електроенергії в ДП «Енергоринок» за регульованим тарифом на **110,73 млрд грн.**, а сплачено за неї **111,52 млрд грн.** або **100,7%**. Повністю розрахувалися з ДП «Енергоринок» 15 енергопостачальна компанія за регульованим тарифом.

У повному обсязі розрахувалися з ДП «Енергоринок» за 8 місяців 2018 року Дніпровські електромережі (на 102,6%), Донецькі електромережі (на 109,4%), Закарпаттяобленерго (на 101,5%), Запоріжжяобленерго (на 106,1%), Київобленерго (на 102,2%), Київські електромережі (на 103,8%), Львівобленерго (на 100,2%), Миколаївобленерго (на 100,1%), Полтаваобленерго (на 103,6%), Харківобленерго (на 102,0%), Хмельницькобленерго (на 101,3%), Чернівціобленерго (на 103,4%), Чернігівобленерго (на 102,6%), Високовольтні мережі ДТЕК ТОВ (на 105,5%), Луганське енергетичне об'єднання (на 126,0%).

Нижче 100% показника по розрахунках з оптовим ринком енергопостачальних компаній розрахувались за куповану електричну енергію: Вінницяобленерго (на 97,9%), Волиньобленерго (на 99,9%), Житомиробленерго (на 98,4%), Кіровоградобленерго (на 97,6%), Сумиобленерго (на 97,1%), Тернопільобленерго (на 96,2%), Одесаобленерго (на 99,7%), Прикарпаттяобленерго (на 98,6%), Рівнеобленерго (на 98,0%), Херсонобленерго (на 99,2%), Черкасиобленерго (на 99,6%), Атомсервіс (на 98,3%), Регіональні електричні мережі (на 41,9%), Укрзалізниця (на 98,7%), ПЕМ-Енерговугілля (на 19,0%), Енергія-Новий Розділ (на 99,9%), Енергія-Новояворівськ (на 95,2%).

Розрахунки споживачів електроенергії з обласними енергопостачальними компаніями

За січень-серпень 2018 р. енергопостачальними компаніями відпущено електроенергії на суму **122,3 млрд грн.**, а сплачено за неї **120,97 млрд грн.** або **98,9%**.

Повністю розрахувалися за електричну енергію споживачі 18 енергопостачальних компаній: ПАТ «Вінницяобленерго» (100,2%), ПрАТ «Волиньобленерго»

(100,8%), АТ «ДТЕК Дніпровські електромережі» (101,1%), АТ «ДТЕК Донецькі електромережі» (107,7%); АТ «Житомиробленерго» (101,2%), ПрАТ «Закарпаттяобленерго» (102,7%), АТ «Прикарпаттяобленерго» (100,3%), ПрАТ «Київобленерго» (100,0%), ПрАТ «Кіровоградобленерго» (100,5%), АТ «Миколаївобленерго» (100,4%), АТ «Одесаобленерго» (101,2%), ПАТ «Полтаваобленерго» (100,8%), ПрАТ «Рівнеобленерго» (100,1%), АТ «Херсонобленерго» (101,0%), АТ «Хмельницькобленерго» (100,3%), АТ «Чернівціобленерго» (100,8%), ПАТ «Чернігівобленерго» (100,3%), ТОВ «ДТЕК Високовольтні мережі» (102,3%).

Вище середнього рівня (**98,9%**), але нижче 100% розраховались споживачі з енергопостачальними компаніями за 7 місяців 2018 р.: ВАТ «Тернопільобленерго» (99,0%), ПАТ «Черкасиобленерго» (99,2%),

нижче середнього рівня (**98,9%**) розраховались за спожиту електроенергію споживачі енергопостачальних компаній: ПАТ «Запоріжжяобленерго» (97,1%), ПрАТ «ДТЕК Київські електромережі» (98,4%), ПрАТ «Львівобленерго» (97,6%), ПАТ «Сумиобленерго» (96,6%); АК «Харківобленерго» (98,6%), ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» (97,5%), ПрАТ «ДТЕК ПЕМ-Енерговугілля» (18,0%), ДП «Регіональні електричні мережі» (39,0%).

Оплата електроенергії всіма видами платежів генеруючим компаніям та іншим учасникам ОРЕ за січень-серпень 2018 р. Всього сплачено склало **133,91 млрд грн.** при товарній продукції **131,63 млрд грн.**, або **101,7%**.

За оперативними даними, по НАЕК «Енергоатом» сплачено – 101,5% (33969,4 млн грн), «Центренерго» – 100,4% (12337,5 млн грн), «Дніпроенерго» – 105,4% (13450,4 млн грн), «Донбасенерго» – 101,2% (4812,2 млн грн), «Західенерго» – 104,7% (21136,3 млн грн), «Східенерго» – 103,3% (11558,1 млн грн), Харківська ТЕЦ-5 – 110,9% (1680,7 млн грн), Київенерго (ТЕЦ) – 96,1% (3307,4 млн грн), ПрАТ «Укргідроенерго» – 96,8% (5485,0 млн грн), Нижньодністровська ГЕС – 257,8 тис. грн, інші електростанції – 98,4% (21701,6 млн грн), у тому числі: теплоелектроцентралі – 109,9% (11488,2 млн грн), виробники альтернативної е/е – 87,9% (10129,6 млн грн), Укргазвидобування – 102,8% (61556,92 тис. грн.), НЕК «Укренерго» - 104,8% (4430,8 млн грн) від товарного відпуску енергії. **Всього виробникам е/е та НЕК плата склала 133,91 млрд грн при товарній продукції 131,63 млрд грн або 101,7%.**

Газопостачання, споживання та транзит природного газу. Ресурси природного газу в Україні за січень-серпень 2018 року склало **100,7 млрд куб.м** (за відповідний період 2017 року – 101,8 млрд куб.м).

За зовнішньоекономічними контрактами до України надійшло **65,11 млрд куб.м** природного газу (за відповідний період 2017 року – 71,36 млрд куб.м).

Споживачі України за цей період 2018 року використали **20,8 млрд куб.м** природного газу (за відповідний період 2017 року – 20,4 млрд куб.м).

Відбір природного газу з ПСГ за цей період **7,268 млрд куб.м** (за відповідний період 2017 року – 4,126 млрд куб.м).

За січень-серпень 2018 року, за оперативними даними, протранспортовано через територію України (транзит) природного газу всього **58,214 млрд куб.м** (за відповідний період 2017 року – 61,962 млрд куб.м).

Імпорт газу за 8 місяців 2018 року склав **6,9 млрд куб. м.**

Розвиток галузей ПЕК та технічний стан підприємств

Підприємствами галузей ПЕК, що належить до сфери управління Міненерговугілля України, за рахунок усіх джерел фінансування освоєно **10900,8 млн грн** капітальних вкладень за січень-серпень 2018 року, що на **72,0%** більше аналогічного показника 2017 року.

Продовжуються роботи з будівництва Дністровської ГАЕС, реконструкції енергоблоків ТЕС, каскаду Дніпровських ГЕС, будівництва магістральних електромереж для видачі потужності блоків атомних електростанцій.

У вугільній галузі освоєно **37,6 млн грн** капітальних вкладень, що на 58,6% більше порівняно з аналогічним показником 2017 року.

Фактично у січні-липні 2018 року підприємствам, що знаходяться на стадії підготовки до ліквідації та ліквідації, а також з утримання водовідливних комплексів спрямовано **221,8 млн гривень**, у тому числі:

- шахти, які готуються до ліквідації – 64,6 млн грн.,
- ДП "Укршахтгідрозахист" – 13,0 млн грн.,
- ДП "ОК "Укрвуглереструктуризація" – 144,2 млн грн.

Підсумки роботи підприємств ядерної енергетики та атомної промисловості за серпень 2018 р.

Атомні електростанції. У серпні 2018 року ДП «НАЕК «Енергоатом» вироблено **7507,8 млн кВтг**, що на 1364,7 млн кВтг більше у порівнянні з відповідним періодом минулого року. Коефіцієнт використання встановленої потужності у серпні 2018 р. становив **72,8%**, що на 13,2 % більше показника 2017 р.

Частка АЕС у виробництві електроенергії в Україні у січні-серпні 2018 р. становила 50,6%. До Енергоринку за 8 місяців 2018 р. відпущено 46626,6 млн кВтг електроенергії, що на 5 564,0 млн кВтг менше у порівнянні з відповідним періодом минулого року.

З початку 2018 року зафіксовано 13 порушень у роботі енергоблоків АЕС (на РАЕС-2, ХАЕС-5, ЮУАЕС-2 та ЗАЕС-4). У відповідному періоді 2017 року – 8 порушень (на РАЕС-4, на ЗАЕС-3, на ЮУАЕС-1). **Зазначені порушення не обліковуються за шкалою ІНЕС рівня 1.**

Паливна програма. У 2018 році заплановано здійснити: 18 поставок свіжого ядерного палива на енергоблоки українських АЕС, у тому числі 12 поставок – від АТ «ТВЕЛ» і 6 поставок - від компанії «Вестінгауз», забезпечити 5 рейсів з вивезення відпрацьованого ядерного палива.

У серпні 2018 р. відбулись 2 поставки свіжого ядерного палива: 1 від АТ «ТВЕЛ» і 1 від компанії «Вестінгауз», а також 1 вивезення відпрацьованого ядерного палива. З початку 2018 р. відбулося 8 поставок свіжого ядерного палива: 4 від компанії «Вестінгауз» і 4 від АТ «ТВЕЛ», 3 вивезення відпрацьованого ядерного палива.

Ремонтна кампанія.

Графіком ремонтів енергоблоків АЕС України у 2018 році заплановано виконати:

- закінчити 2 капітальні ремонти – ЗАЕС №6, ХАЕС №1 та 2 середні ремонти – РАЕС №1, 3;
- виконати 8 середніх ремонтів – ЗАЕС №1, 2, 4, 5; РАЕС №2; ЮУАЕС – №1, 2, 3 та 2 капітальні ремонти – РАЕС №4; ХАЕС №2;

- розпочати 3 середні ремонти – ЗАЕС №3, 6; ХАЕС №1 та 1 капітальний ремонт – РАЕС №1.

Станом на 06.09.2018 виконуються:

2 середніх ремонти – ЗАЕС №4, ЮУАЕС № 1;

2 капітальних ремонти – РАЕС №4 (з 08.07.2018 до 10.09.2018), ХАЕС (з 02.09.2018 до 20.11.2018).

Тариф на відпущену електроенергію, що виробляється на АЕС з 01.01.2018 становить **54,03 коп.** за 1 кВтг (без ПДВ) відповідно до постанови НКРЕКП від 28.12.2017 № 1488.

Товарна продукція. У серпні 2018 р. вартість товарної продукції ДП «НАЕК «Енергоатом» становила 4632,02 млн грн., що на 1333,44 млн грн. більше, ніж у серпні 2017 р.

У серпні 2018 р. з Енергоринку оплачено 4495,17 млн грн., що на 709,37 млн грн. більше, ніж у серпні 2017 р. Відсоток оплати у серпні 2018 р. склав 97,5%, у серпні 2017 р. – 104,77%. З початку 2018 р. – 101,46%, з початку 2017 р. – 98,43%.

Заборгованість із заробітної плати станом на 06.09.2018 у компанії відсутня.

Підприємства атомно-промислового комплексу, які перебувають у складі ДК «Ядерне паливо»

ДП «СхідГЗК». У серпні 2018 року вироблено **66,0 тонн уранового оксидного концентрату на суму 209,1 млн грн.**, що становить 100,0% виконання плану. У порівнянні з відповідним періодом 2017 р. продукції вироблено на 35,2 тонн більше. З початку 2018 року вироблено 746,2 тонн УОК на суму 2282,8 млн грн., що порівняно з відповідним періодом минулого року на 180,2 тонн більше.

Заборгованість із заробітної плати станом на 06.08.18 на підприємстві відсутня.

ДП «Смоли». З початку 2018 року ДП «Смоли» вироблено 54,5 тонн основної продукції (іонообмінні смоли), на суму 10,478 млн грн, що на 203,6 тонн менше, ніж з початку 2017 року.

Станом на 06.09.18 заборгованості із виплати заробітної плати немає.

Ремонтна кампанія ТЕС, ТЕЦ і ГЕС, ГАЕС у 2018 році

Для забезпечення успішного проходження осінньо-зимового максимуму 2018-2019 рр. наказом Міністерства енергетики та теплоенергетики від 25.09.2017 № 622 «Про підготовку обладнання електростанцій і теплових мереж до надійної та ефективної роботи у 2018 році та в осінньо-зимовий період 2018/2019 року» (зі змінами) передбачено:

На теплових електростанціях енергогенеруючих компаній відремонтувати всіма видами ремонтів 61 (15924 МВт) енергоблоків, а саме:

- поточним ремонтом 37 (10405 МВт) енергоблоків;
- середнім ремонтом 10 (2459 МВт) енергоблоків;
- капітальним ремонтом 14 (3060 МВт) енергоблоків.

На теплових електроцентралях виконати всіма видами ремонти 9 (1670 МВт) енергоблоків, 14 (2447 т/год) парових котлів, 6 (660 Гкал/год) водогрійних котлів та 10 (331,8 МВт) турбоагрегатів.

У теплових мережах виконати капітальний ремонт 10,66 км трубопроводів.

На **гідроелектростанціях** виконати капітальний ремонт і реконструкцію 36 (1802,10 МВт) гідроагрегатів.

Станом на 14.09.2018 відповідно до затвердженого графіку:

На **теплових електростанціях** енергогенеруючих компаній відремонтовано 31 (8 667 МВт) енергоблок.

У ремонті перебувають 14 (3 349 МВт) енергоблоків, а саме:

- в поточному ремонті – 3 (890 МВт) енергоблока;
- в середньому ремонті – 3 (654 МВт) енергоблока;
- в капітальному ремонті – 8 (1805 МВт) енергоблоків.

В технічному переоснащенні (капітальний ремонт) в термін по 31.12.2018 енергоблок ст. №6 Зміївської ТЕС; в термін до 31.12.2018 енергоблок № 3 Трипільської ТЕС.

На **теплових електроцентралях** відремонтовано 6 (1210 МВт) енергоблоків, 9 (1410 т/год) парових котлів, 5 (147 МВт) турбоагрегата, 3 (280 Гкал/год) водогрійних котла.

На теплових електроцентралях в ремонті знаходяться 1 (110 МВт) енергоблок, 5 (1037 т/год) парових котлів, 3 (280 Гкал/год) водогрійних котла та 5 (184,0 МВт) турбоагрегатів.

На **гідроелектростанціях** виконано реконструкцію та капітальний ремонт 19 (1260,8 МВт) гідроагрегатів. В реконструкції і капітальному ремонті знаходиться 7 (239,8 МВт) гідроагрегатів.

Станом на 09.08.2018 на **атомних електростанціях** виконано:

9 планово-попереджувальних ремонтів, з них:

- 3 капітальні ремонти – ЗАЕС №5, 6 та ХАЕС №1;
- 6 середніх ремонтів – РАЕС №1, 2, 3, ЗАЕС №2 та ЮУАЕС №2, 3;
- 5 позапланових поточних ремонтів енергоблоків ХАЕС №2, 1 і ЗАЕС №6 та ЮУАЕС № 2;

1 плановий поточний ремонт – ЗАЕС № 2.

Станом на 09.08.2018 виконуються:

2 середніх ремонтів - ЗАЕС № 4 та ЮУАЕС № 1.

1 капітальний ремонт - РАЕС № 4.

Зведені показники Інвестиційної програми ДП «НЕК «Укренерго» на 2018 рік

Капітальні інвестиції всього, враховуючи Держенергонагляд, - **2607,1 млн грн.**, у т.ч. за рахунок прибутку – 636,8 млн грн., амортизації – 691,8 млн грн., кредитних коштів – 1238,4 млн грн., доходів від іншої діяльності – 40,0 млн грн.; Держенергонагляд за рахунок амортизації – **4787 тис. грн.**

Передбачено на нове будівництво (ПС + ПЛ) всього – **1079,5 млн грн.**, технічне переобладнання та реконструкція об'єктів, придбання основних засобів – **1400,8 млн грн.**, проектні роботи майбутніх років, всього – **19956,3 тис. грн.**

Коефіцієнт використання встановленої потужності на блочному устаткуванні (енергоблоки потужністю 100, 150, 200, 250, 300 МВт) теплових електростанцій

Коефіцієнт використання встановленої потужності за 7 місяців 2018 року порівняно з аналогічним періодом минулого року збільшився на 3,5% та складає 22,9%. Найвищий коефіцієнт використання встановленої потужності за звітний період мають блоки потужністю 150 МВт – 43,0 % (у 2017 році – 33,2 %). По блокам

потужністю 250 МВт коефіцієнт використання встановленої потужності за звітний період – 37,1 % (у 2017 році – 33,5 %), по блокам потужністю 250 МВт – 31,9 % (у минулому році – 29,6 %), по блокам потужністю 100 МВт – 25,9 % (у минулому році – 31,9 %), по блокам потужністю 300 МВт – 19,9 % (у 2017 році – 17,0%).

Збільшився коефіцієнт використання встановленої потужності по генкомпаніях: по ПАТ “ДТЕК Дніпроенерго” на 2,6 %, по ПАТ “ДТЕК Західенерго” на 0,5 %, по ПАТ “Центренерго” на 5,3 %, по ПАТ «Донбасенерго» на 30,9 %. А по ТОВ «ДТЕК Східенерго» зменшився на 0,6 %.

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по тепловим електростанціям, які звітують Міненерговугілля

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по тепловим електростанціям генкомпаній України за 7 місяців 2018 року складають **403,6 г/кВтг**, що на **2,2 г/кВтг** більше, ніж за відповідний період 2017 року (401,4 г/кВтг).

Питомі витрати умовного палива на відпуск електроенергії по ТЕС України (ТЕС ГК та ТЕЦ) складають за сім місяців 2018 р. **261,0 г/кВтг**, що менше в порівнянні з відповідним періодом минулого року на **4,7 г/кВтг**.

Середньомісячна заробітна плата

За січень-червень 2018 року розмір середньомісячної заробітної плати штатного працівника на підприємствах, що належать до сфери управління Міненерговугілля України, у розрізі галузей становить:

- електроенергетика – 10778 грн. *(збільшення до відповідного показника 2017 р. становить 2201 грн);*
- атомно-промисловий комплекс – 16792 грн. *(більше на 3596 грн);*
- нафтогазовий комплекс – 8361 грн. *(більше на 2203 грн до показників державних підприємств нафтогазового комплексу, що належать до сфери управління Міненерговугілля);*
- вугільна галузь – 9515 грн. *(більше на 2162 грн для вугледобувних підприємств, що розташовані на території, яка контролюється владою України).*

Заборгованість з виплати заробітної плати станом на 01.09.2018 року на підприємствах, що належать до сфери управління Міненерговугілля України і що розташовані на території, яка контролюється українською владою, загальна заборгованість із виплати заробітної плати становила **204,5 млн грн** і збільшилась з початку року на **83,5 млн грн (або на 69,0%)**, у тому числі: електроенергетична галузь – збільшилась на 12 510,8 тис. грн (на 100,4%); атомно-промисловий комплекс – зменшилась на 3146,6 тис. грн (на 19,7%); вугільна галузь – збільшилась на 72144,3 тис. грн (на 71,3%); нафтогазовий комплекс – зменшилась на 344,5 тис. грн (на 9,0%).

Інформація з підприємств, що розташовані на території, яка не контролюється українською владою, відсутня.

Технологічні витрати електроенергії в електричних мережах

За січень-липень 2018 року загальні технологічні витрати електроенергії на її транспортування електричними мережами Міненерговугілля всіх класів напруг склали **9,5 млрд кВтг** або **11,4 %** від загального відпуску електроенергії в мережу. У порівнянні із аналогічним періодом 2017 р. відбулося їх збільшення на **0,1 млрд**

кВтг, або на **0,1 в.п.** (9,4 млрд кВтг або на 11,3 % у минулому році).

Нормативна (технічна) складова технологічних витрат електроенергії по Міненерговугілля за 7 місяців 2018 рік становила **11,0 млрд кВтг** або **13,2%** від загального відпуску електроенергії в мережу, у порівнянні з минулим роком збільшилась на **0,1 млрд кВтг** або на **0,9%** у порівнянні з минулим роком (10,9 млрд кВтг або 13,3% у минулому році).

Понаднормативна (нетехнічна) складова технологічних витрат за сім місяців 2018 року по Міненерговугілля склала – 1,5 млрд кВтг або -1,8% від загального відпуску електроенергії в мережу (-1,6 млрд кВтг або -1,9% у минулому році). За рахунок виконання організаційно-технічних заходів зі зниження технологічних витрат електроенергії в електричних мережах 0,38-800 кВ Міненерговугілля за 7 місяців 2018 року заощаджено **103,3 млн кВтг** електроенергії (**113,1 млн кВтг** за відповідний період минулого року).

Експорт електроенергії, вугілля, нафтопродуктів

За січень-серпень 2018 року на **експорт передано 4033,7 млн кВтг електроенергії**, що на 248,9 млн кВтг або на 3,1% більше, ніж за 8 місяців 2017 р. За оперативними даними, 4033,7 млн кВтг експортовано до країн Східної Європи.

За 8 місяців 2018 р. територією України протранспортовано (транзитом) **58,2 млрд кубометрів природного газу** (за цей період 2017 р. – 61,9 млрд куб. м).

Станом на 01.09.2018 року в українських підземних сховищах знаходилось **14,6 млрд куб. м природного газу**, що на 206,6 млн куб. м, або на 1,4% менше порівняно з показником на цей час 2017 року.

Протягом 8 місяців 2018 року обсяг транспортування нафти підприємствами магістральних нафтопроводів склав **10003,0 тис. тонн** і порівняно із аналогічним періодом 2017 р. зменшився на 418,0 тис. т (або на 4,0 %), а транзитом до країн Західної Європи (Словаччини, Угорщини, Румунії, Польщі, Молдови) склав **8692,0 тис. тонн**, що на 409,0 тис. т (або на 4,5%) менше порівняно із аналогічним показником 2017 р., а для потреб України – менше на 9,0 тис. т (або на 0,7%) і склало **1311,0 тис. тонн**.

За січень-серпень 2018 року частка транзитного обсягу перекачки нафти в загальному обсязі нафтоперекачування становила 7,07%, а частка нафтоперекачування на нафтопереробні підприємства України відповідно – 29,3%.

*Підготовлено за даними
Міненерговугілля України
і ДП «Енергоринок»*

**ОГЛЯД УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ
З ПРОБЛЕМ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ
з 1 до 15 вересня 2018 р.**

(“Голос України”, “Урядовий кур’єр”, “ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ. Украина”, “ДЕНЬ”, “КП в Украине”, “ДЕЛОВАЯ СТОЛИЦА”, “Сегодня”, “Україна молода”, “Факты”, “Капитал”, “Вечерние Вести”, “Свобода”, “Атомник України”, а також електронні ЗМІ: УКРІНФОРМ, Інтерфакс-Україна, УНІАН, Енергореформа, ЛІГАБізнесІнформ, Українські новини, Бизнес.Цензор.Нет, Левый берег, UA Energy, Капитал, ГлавКом, РБК-Украина та ін.)

ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Комментарии, Український Бізнес Ресурс, 31.08.2018

**Критика "Роттердам+" обусловлена интересами промышленного лобби –
эксперт**

По мнению директора энергетических программ Центра мировой экономики и международных отношений НАН Украины **Валентина Землянского** энергетическая формула «Роттердам+» не имела отношения к тарифам для населения, но вызывала недовольство собственников крупных предприятий. Такое мнение он высказал на круглом столе ***«Политические последствия отмены Роттердам+ и введения рынка электроэнергии»***.

«Прямого влияния на тарифы для конечного потребителя, в данном случае населения, «Роттердам+» не имел. Формула имела влияние на тарифы для промышленности. Отсюда, собственно говоря, и поднялась достаточно серьезная волна промышленников, которые завязаны на электрометаллургический, ферросплавный бизнес, потому что они терпели убытки. Потому что до 2014 года всегда представители этих финансово-промышленных групп, получали от правительства квоты, преференции. То есть, можно вспомнить те же ферросплавы **Игоря Коломойского**. Они всегда получали льготные цены на электроэнергию. Логика экономическая в этом была. Но если мы шли к логике рынка, то все достаточно просто: ребята, все платят одинаково и вопросов быть не должно», - считает эксперт.

Валентин Землянский объясняет появления формулы международными обязательствами Украины.

Додаткова інформація на цю тему – Газета.ua, Украинские новости, Деловая столица, 07.09.2018 **"Проект закона про "0,9 Роттердам" за три месяца остановит энергосистему Украины – эксперты"**. Эксперты утверждают, что нардепы фактически лоббируют восстановления импорта электроэнергии из России.

"Роттердам+" имеет привязку к средневзвешенной цене угля в порту Роттердама за прошедшие 12 месяцев, а уголь постоянно дорожает. Сегодня среднее значение угля в тарифе для ТЭЦ составляет 83 доллара за тонну (с доставкой – 93 доллара). Между тем, стоимость угля в Роттердаме уже 100-102 доллара, а вместе с логистическими затратами стоимость составит 115-120 долларов. То есть, формула не успевает за стремительным ростом на международном рынке – мы платим за уголь значительно меньше, чем европейцы. Поэтому предложение депутатов снизить цены еще сильнее, установить коэффициент 0,9 при формульной цене угля в 83 доллара, которые заложены в тарифе для ТЭС и ТЭЦ, приведет к снижению

тарифа на уголь для ТЭЦ до 75 долларов. Как за такие деньги купить уголь за границей? Никак! По официальным данным, за первое полугодие 2018 года средняя цена импортного угля составила 113 долларов. Разница – более 30 долларов! Соответственно, доставлять в Украину уголь по формуле "0,9 Роттердам" ни одна компания не станет. За счет импорта для ТЭЦ и ТЭС ежемесячно поставляется 700 тысяч тонн угля. Запасы угля на складах станций на сегодня составляют 1,9 млн тонн. То есть без импорта Украина продержится менее трех месяцев", - пояснил сопредседатель Института энергетических стратегий **Дмитрий Марунич**.

"Склады опустеют – придется либо отключать электроэнергию или импортировать ее из России по высоким ценам, так как единственная страна, которая технически может поставлять нам электроэнергию, это Россия. Авторы законопроекта (0,9 Роттердам) не понимают и предпочитают не вникать в сложности работы угольного рынка, рынка электроэнергии. А также игнорируют или делают вид, что не понимают зависимость Украины от импорта угля. И вносят не только лишние здравого смысла, но и часто деструктивные законодательные инициативы", — заявил Дмитрий Марунич.

"Это бессмысленные и популистские идеи. Формула "Роттердам+" позволила государственным шахтам получить 7,8 миллиардов гривен. Помните, какие протесты были накануне этого? По сути, законопроект про "0,9 Роттердам" – это предложение откатиться назад. В случае его принятия будет еще больший масштаб шахтерских протестов. Авторы закона об этом просто не думают, поскольку преследуют свои собственные политические или лоббистские интересы", — заключил член наблюдательного совета Института энергетических стратегий **Юрий Корольчук**.

Деловая столица, ГлавКом, Украинские новости, 11.09.2018 **"Эксперты подтвердили законность "Роттердам+". НАБУ придется закрыть дело? "** Об этом сообщила адвокат **Ирина Одинец**, представляющая интересы экс-членов НКРЭКУ, а также Нацкомиссии как юридического лица.

Адвокат напомнила, что в декабре 2017 года суд назначил комплексную товароведческую и экономическую судебную экспертизу по делу, которую провел Киевский научно-исследовательский институт судебных экспертиз. 8 августа 2018, как свидетельствует постановление Окружного административного суда, суд получил заключение экспертов.

Согласно заключению экспертов КНИИСЭ:

1. Принятие Постановления НКРЭКУ не является инициативой Нацкомиссии. Формула является следствием Директивы ЕС 2009/72/ЕС от 13 июля 2009 года, Договора о членстве Украины в Энергетическом Сообществе, Соглашения об ассоциации Украины с ЕС, Рекомендаций Антимонопольного комитета Украины от 17.09.2015 года. Формула утверждена Министерством энергетики и угольной промышленности.

2. Принятие Постановления является экономически обоснованным.

3. Формула определения цены энергетического угля экономически обоснованной.

4. Формула не может нанести убытки государству, поскольку исследованием установлено, что методика определения цены энергетического угля является экономически обоснованной.

"Таким образом, экспертиза КНИИСЭ подтвердила обоснованность формулы и самое главное - отсутствие нанесенного ущерба. То есть, отсутствие

злоупотреблений председателя и членов комиссии. Хотя такое же отсутствие злоупотреблений еще до момента открытия производства по делу подтвердили решения судов", - заявила адвокат.

При этом И. Одинец подчеркнула, что данную экспертизу заказывала не НКРЭКУ, а оппоненты комиссии, которые сами же и сформировали вопросы.

Помимо этого собственное исследование формулы "Роттердам +" провела Европейская ассоциация угля и лигнита (EURACOAL).

Украинские новости, 31.08.2018 **"Ассоциация потребителей энергетики и коммунальных услуг призвала НКРЭКУ отменить формулу "Роттердам+"**. Ассоциация потребителей энергетики и коммунальных услуг обратилась с открытым письмом к НКРЭКУ с предложением отменить формулу "Роттердам +" уже этой осенью, говорится в документе, размещенном на портале организации.

В апреле 2017 года был принят Закон Украины "О рынке электроэнергии". Согласно этому закону с 1 июля 2019 НКРЭКУ теряет полномочия по установлению оптовой рыночной цены и тарифа тепловой генерации. Поэтому НКРЭКУ не может ничего отменить с июля 2019 года, поскольку Закон Украины предусматривает, что Комиссия тогда не будет иметь соответствующих полномочий по установлению тарифа тепловой генерации. А закон имеет высшую юридическую силу, чем решение НКРЭКУ.

Однако Комиссия полномочна и несет ответственность за установление цен и тарифов в сфере электроэнергетики до июля 2019 года.

Ассоциация, представляющая потребителей электрической энергии, призвала НКРЭКП:

Уже этой осенью внести изменения в Постановление №289 "Об утверждении формирования прогнозируемой оптовой рыночной цены на электроэнергию" таким образом, чтобы а) **в цене угля не учитывалась несуществующая в реальности доставка угля из Роттердама в Украину, б) учитывалась реальное качество угля, то есть предусматривалась скидка в цене угля с высоким содержанием серы (в Украине содержание серы около 2%, а в Роттердаме - менее 1%),** ведь такие корректировки на качество является типичной рыночной практикой. Замена формулы "Роттердам +" на формулу, например, "0,9 x Роттердам" приведет к снижению цены электроэнергии на 15%.

Уже сейчас необходимо инициировать действия, которые сделают невозможным резкий рост тарифов на э/э с введением новой модели рынка. А также **инициировать отсрочку перехода на новую модель рынка до момента, когда монопольная структура рынка будет изменена на конкурентную, что обеспечит достаточную конкуренцию как основной механизм саморегулирования свободного рынка.**

Не участвовать в предвыборных политических шоу по псевдоотмене тарифных формул, если таких отмен в действительности не происходит. Такие манипуляции могут существенно подорвать доверие к новым членам Комиссии и регулятору в целом. А общество может сделать вывод, что решение наболевших тарифных проблем возможно только политическим способом на следующих выборах, что не способствует лучшим практикам, когда общество доверяет регулятору, как независимому арбитру.

"Надеемся на сбалансированные и справедливые решения нового состава НКРЭКУ, способствующие восстановлению доверия к тарифному регулятору и

тарифообразования в целом", - отмечается в обращении.

Facebook, 03.09.2018 «Дні стають коротшими, ми споживаємо більше електроенергії і щомісяця сплачуємо все більший корупційний податок Ринату Ахметову», Вікторія Войцицька. Комментарий, Деловая столица, 05.09.2018 "Самопомич" требует отменить уже отмененный "Роттердам+". 112.ua, Деловая столица, 12.09.2018 «Податковий комітет ВР негативно оцінює законопроект "0,9 Роттердам", - Ніна Южаніна». Украинские новости, 12.09.2018 «НАБУ может закрыть дело по "Роттердам+" без ущерба для своей репутации, – Фесенко». ГлавКом, 11.09.2018 "Адвокат Ірина Одинець: У справі "Роттердам+" не має підозрюваних. Вона мусить бути закрита". Інтерв'ю адвоката Ірини Одинець, яка захищає інтереси НКРЕКП.

«ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ. УКРАИНА», 01.09.2018

Цена спецгаза: сентябрьские торги

Борис Ильенко

Правительство Украины ожидаемо продлило обязательства по специальным поставкам газа населению и предприятиям теплокоммунэнерго (ТКЭ) — по регулируемым ценам. Этот вопрос отсутствовал в первоначальной повестке заседания Кабмина, хотя все понимали, что его обсуждение неизбежно.

Специальные обязательства (ПСО) — это по факту гарантии государства в целом и НАК "Нафтогаз Украины", в частности, поставлять газ по сниженным ценам населению (домохозяйствам) и предприятиям ТКЭ в части производства тепла и горячей воды для того же населения. Механизм был введен в октябре 2015-го после первого (и резкого) скачка цен на газ, и с тех пор круг потребителей "льготного" ресурса постоянно расширялся. На сегодняшний день население и ТКЭ уже полностью сидят только на этих поставках. Промышленность же покупает газ на рынке, где цены выше примерно на 60%. По факту получается субсидирование населения, на что постоянно обращают внимание внешние доноры.

Собственно, в самой формуле, утвержденной постановлением Кабмина №187, предусматривается, что раз в полгода цены корректируются с учетом изменения рыночных условий. В действительности же эту формулу уже второй год игнорируют. На выходе — мощный потенциал роста цен.

Премьер-министр **Владимир Гройсман** говорил, что является противником резкого повышения цен на природный газ. Между тем время идет, и дисбаланс между рыночной ценой и прайсами ПСО усиливается. Более того, вопрос о приведении цены газа до уровня "импортного паритета" является ключевым в переговорах о получении очередного транша МВФ.

Транш, как и в целом сотрудничество с Фондом критически важны для Украины. В ближайшие три года ожидаются пиковые выплаты по кредитам, и пройти их без новых займов малореально.

За прошедший год многочисленные попытки согласовать с МВФ новые, более мягкие варианты успеха пока не имели. А ситуация близка к критической: транша нет, а гривню откровенно штормит.

С другой стороны, повышение цен на газ резко увеличит нагрузку на бюджет по компенсации цен. Расходы на субсидии вырастут еще на 20 млрд грн, то есть приличная часть транша по факту сразу съедается. Между тем уже сейчас 60,2% потребителей газа — получатели субсидий, а согласно расчетам после скачка цены

их доля может увеличиться до 72%. Рынок тогда выйдет, мягко говоря, странноватый — с тремя четвертями потребителей, сидящих на бюджетных дотационных карточках.

В МВФ от Кабмина уже направляли два варианта эволюции ПСО, предполагавших растянуть постепенное повышение цен газа для обеспечения населения и предприятий ТКЭ на три года — до апреля 2021 г. Рассматриваются также сценарии пересмотра базы цены.

Сейчас цены согласно ПСО привязываются к ценам на площадке (хабе) в Дюссельдорфе (Германия) плюс стоимость транспортировки в Украину (еще примерно 32 доллара за тысячу кубометров). Предлагались варианты либо убрать стоимость транспортировки, либо вообще перейти на вариант "минус транзит", то есть цена в Дюссельдорфе минус 32 доллара. Тем более что по факту минимум четыре пятых объема газа по ПСО украинского происхождения и реально никаких расходов на транзит до границ Украины нет.

Кабмин (и Минэнергоугольпром) периодически возбуждается и по цене продажи газа "Укргаздобычи". На презентациях операционная рентабельность "Нафтогаза" по добыче украинского газа достигает 250%. НАК в свое оправдание говорит о несовершенстве системы бухучета (что частично правда) и проч. И вообще **подсчитывать рентабельность (даже согласно отчетам компании) — занятие для врагов, дабы опорочить светлое имя НАКа, уверенно шагающего в светлое будущее.** Раньше вот шли к анбандлингу, но теперь это тоже оказалось происками врагов.

Кстати, на Грушевского предлагали МВФ одобрить идею напрямую заключать договоры с "Укргаздобычей". Реакция НАКа на это предложение резко отрицательная. В "Нафтогазе" считают, что это попытка уйти от долгов, накопленных перед НАКом. В принципе долги потребителей вполне можно перевести на УГВ, но вопрос действительно непростой. Например, нужна ли "Укргаздобыче" головная боль с их выбиванием.

Вообще же многочисленные "друзья", видя себестоимость газа "Укргаздобычи" за прошлый год в размере немногим более 1000 грн за тысячу кубометров и сравнивая ее с продажной ценой чуть менее 5000 грн, прекрасно понимают, какие вкусные схемы они могли бы тут "замутить". И стоит помнить, что хотя менеджмент НАКа, похоже, скоро начнет объяснять зимние морозы личными проделками **Фирташа** или **"Газпрома"**, это вовсе не означает, что у Дмитрия Васильевича нет друзей на Печерске, или что фраза **"мы от Кононенко"** — чистый блеф. "Нафтогаз" реально прессуют со всех сторон.

Сейчас вариантов, что делать, — с избытком. Вот с доверием, что они будут выполняться, не очень. Похоже, откладывать решение неотложных проблем — это наше все. Так, по-прежнему нет полного учета газа, сроки с его внедрением тоже все время переносят. На прошлой неделе не рассматривали даже анонсированные вопросы о пересмотре норм потребления газа. В общем, все перенесли под МВФ.

Возможен также сценарий, что из ПСО уберут поставки газа для предприятий теплокоммунэнерго, такие предложения уже просчитывались. Рассчитывают и на постепенное снижение потребления газа, говорят (оптимистично) и об ожиданиях роста добычи. То есть привычно обещают, что "потом все будет хорошо, только поверьте".

Но вот дешевле газ точно не будет.

Справка ZN.UA. В марте 2017 г. Кабмин принял постановление №187. Тогда предполагалось, что его действие закончится в 2018 г. **В документе зафиксирована цена в 4942 грн за тысячу кубометров, по которой "Нафтогаз Украины" выкупает газ у своего дочернего предприятия "Укргаздобыча", а также импортирует, если не хватает газа собственной добычи, и продает его через сеть предприятий газосбыта домохозяйствам, теплокоммунальным предприятиям для нужд того же населения и религиозным организациям.**

Это так называемая формульная цена. Она учитывает цены за предыдущий год на немецком хабе (торговой площадке) в Дюссельдорфе плюс стоимость транспортировки газа в Украину.

Учитывая налог на добавленную стоимость, оплату транспортировки газа и надбавку снабжающих компаний, цена для потребителей составляет минимум 6942 грн/тыс. кубометров.

Согласно постановлению, если цена за расчетный период на газовом хабе NCG отклоняется более чем на 10%, то цена газа для ПСО пересматривается. Даты корректировки — 1 октября и 1 апреля.

Это условие прописано и в меморандуме правительства с МВФ, однако на практике ни разу не выполнялось.

Додаткова інформація на цю тему – «Голос України», 05.09.2018 «Газ подорожчає і для населення?», Тетяна Пасова. Прем'єр-міністр України **Володимир Гройсман** назвав неминучою зміну ціни на газ для населення. Глава уряду нагадав, що в питанні з МВФ йдеться про зовнішні зобов'язання, а для України дуже важливо мати можливість працювати з міжнародними фінансовими ринками, оскільки в період з 2005-го до 2013 р. країна набрала боргів на \$50 млрд.

Нагадаємо, Україна з 2015 року реалізує з МВФ 4-річну програму розширеного фінансування (EFF), у рамках якої можна отримати майже \$17 млрд. У фонді наполягають, що для продовження співробітництва Україна має прийняти закон про приватизацію (що вже зроблено), створити Антикорупційний суд (відповідний закон теж ухвалено) та врегулювати питання із цінами на газ для населення. На думку експертів НБУ, наближення перспективи отримання фінансування від фонду матиме позитивний вплив на стан валютного ринку України, а також покращить можливості уряду залучити на міжнародних ринках капіталу боргові ресурси, необхідні для здійснення пікових виплат за державним боргом у 2018-2020 роках на прийнятних умовах.

«День», 01.09.2018 **«Ціни на газ для промисловості».** НАК «Нафтогаз України» оприлюднила скореговані цінові пропозиції на природний газ, які діятимуть з 1 вересня 2018 року, для промислових споживачів та інших суб'єктів господарювання. Про це повідомляється на офіційному сайті «Нафтогазу».

«Запропоновані ціни на природний газ із ресурсу компанії диференційовані залежно від обсягів закупівлі та умов оплати. Залежно від цих показників «Нафтогаз» у вересні пропонує газ за ціною 10 208-11 115 грн за тис. куб. м (без ПДВ)», - інформує НАК. У компанії пояснили, що підвищення зумовлено значною зміною складових ціни природного газу, зокрема зростанням котирувань на європейських хабах та зниженням середньозваженого курсу гривні до долара та євро. Експерти підраховали, що для деяких промислових споживачів вартість блакитного палива зросте до 15 відсотків.

«Голос України», 04.09.2018 «Рівнегаз» продовжує втрачати

кваліфікованих працівників», Ольга Зайчук, фахівець із зв'язків з громадськістю та пресою ПАТ «Рівнегаз». Через низький рівень оплати праці з компанії йдуть висококваліфіковані спеціалісти. З початку року вже звільнилися 190 фахівців, а неукомплектованість штату компанії досягла 14 відсотків.

Сьогодні середньомісячна зарплата персоналу ПАТ «Рівнегаз» становить 6200 грн, тоді як середній рівень оплати праці у нафтогазовій галузі для спеціалістів з досвідом обслуговування газопроводів та їх обладнання перевищує 10 тис. грн на міс.

Якщо плінність кадрів компанії ПАТ «Рівнегаз» у 2017 році складала 8 відсотків, то у 2018 році цей показник збільшився до 11 відсотків. Основна причина – неконкурентна оплата праці.

«Для ліквідації аварійних ситуацій, ремонту газових мереж та обладнання необхідно залучати висококваліфікованих спеціалістів. Однак вже кілька років поспіль ми вимушені констатувати, що «Рівнегаз» залишають саме такі фахівці. І поки зарплати працівників компанії будуть фактично «заморожені» державним регулятором, ми не зможемо втримати кваліфікований персонал», – повідомила начальник управління з персоналу ПАТ «Рівнегазу» **Вікторія Головатчик**.

Відтік кадрів з ПАТ «Рівнегаз» призведе до проблем з утриманням газопроводів у належному стані, виконанням програм з їх модернізації, а найголовніше – із забезпеченням безперебійного та безаварійного постачання газу споживачам Рівненської області.

ЦИФРА. Публічне акціонерне товариство «Рівнегаз» – єдина на території Рівненської області компанія-ліцензіат з розподілу природного газу. Експлуатує 10141,59 км газопроводів. Клієнтами компанії є понад 261460 помешкань Рівненської області та більше 3864 об'єктів установ і організацій. ПАТ «Рівнегаз» є одним з найбільших роботодавців Рівненської області. У штаті компанії близько 1296 осіб.

«Урядовий кур'єр», 08.09.2018 **«Опалювальний сезон розпочнеться вчасно»,** Любомира Коваль. Україна готова до опалювального сезону, всі енергосистеми працюють у штатному режимі, а проблеми, які виникають у деяких регіонах, – це локальні труднощі, врегулювання яких – пряма відповідальність місцевої влади. Про це під час «Години запитань до уряду» у Верховній Раді доповів Прем'єр-міністр **Володимир Гройсман**.

Кошти в регіонах також є. «Децентралізація дала на місця десятки мільярдів гривень, якими потрібно раціонально розпорядитися, – зазначив Прем'єр-міністр. – Не бачу тут проблем».

«Ми ведемо важкі дискусії з міжнародними партнерами, бо багато років тому було взято певні зобов'язання щодо єдиної ціни на газ. А нині вартість газу для промисловості – 11 тисяч гривень за 1000 кубометрів, а для населення ми обмежилися сімома тисячами. Працюємо над пошуком оптимальних рішень, але для мене головним залишається як захистити кожного звичайного громадянина», – запевнив він.

Чинний нині механізм нарахування і виплати субсидій працюватиме і надалі, і кожен, хто потребує допомоги, отримає її.

«Вечерние вести», 10.09.2018 **«Гордиев узел отопительного сезона»,** Е. Мицкевич.

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 12.09.2018

Запаси газу збільшено вдвічі

Україна збільшила запаси газу в своїх підземних сховищах в 2,03 разу, або на

7 659,56 млрд куб. метрів від початку сезону закачування, що стартував 9 квітня. Про це свідчать оперативні дані оператора газотранспортної системи компанії «Укртрансгаз», передають «Українські новини».

З початку вересня в ПСГ було закачано 459,54 млн куб. м газу. Середньодобовий обсяг закачування газу в сховища від початку вересня становив 57,44 млн куб. м. Станом на 8 вересня 2018 року в ПСГ накопичено **15 097,73 млрд куб. м газу**, що на 0,95%, або на 144,92 млн куб. м, менше, ніж на аналогічну дату 2017-го (15 242,65 млрд куб. м).

Від початку вересня Україна імпортувала 326,514 млн куб. м газу: 196,677 млн куб. м – через Словаччину, 125,045 млн куб. м – через Угорщину, 4,793 млн куб. м – через Польщу. Власний видобуток з початку вересня становив 459,765 млн куб. м, транзит – 1 832,7 млн куб. м. Як відомо, Кабмін доручив «Нафтогазу», Міненерго, Мінекономіки та «Укртрансгазу» забезпечити накопичення **17 млрд куб. м газу** в ПСГ на 1 листопада.

Додаткова інформація на цю тему – «День», 31.08.2018 «Укрнафта» нарощує обсяги видобутку. ПАТ «Укрнафта» збільшило середньодобовий видобуток газу на початку другого півріччя. З початку року та в липні 2018-го цей показник становив 2,9 млн куб. м, а вже в серпні (з 1 по 26 включно) – 3,1 млн куб. м. Цього результату вдалося досягти в умовах обмежених інвестицій та в рамках наявного фонду свердловин.

Довідково. ПАТ «Укрнафта» - найбільша нафтовидобувна компанія України. Частка товариства у загальнодержавному видобутку нафти з газовим конденсатом у першому півріччі 2018 року становила 64,8%, частка у загальному видобутку газу – 5,1%. На балансі підприємства перебуває 30 бурових установок, 1926 нафтових і 168 газових свердловин. ПАТ «Укрнафта» володіє 537 АЗС майже в усіх регіонах України. 50% + 1 акція товариства належить НАК «Нафтогаз України».

«День», 11.09.2018 «Газ по 13 гривень за кубометр?», Алла Дубровик-Рохова. Прем'єр-міністр **Володимир Гройсман** підтвердив, що Україна зобов'язана підвищити ціну на газ для населення і ТКЕ.

«Було списано понад 5 млрд дол. боргів. Потім відбулася реструктуризація боргів по роках. Настав час платити. І у 2018-2023 рр. потрібно ці гроші віддавати. Але на ці гроші є умови, що в Україні повинна бути єдина ціна на газ... Для чого нам потрібно виконувати зобов'язання перед міжнародними організаціями? Для однієї мети — у нас з вами з 2005 року по 2013 рік накопичено 50 млрд дол. зовнішніх боргів. Щороку ми витрачаємо на обслуговування цих боргів 130 млрд грн — 5 млрд дол.» — заявив Гройсман.

Нагадаємо, підняття ціни на газ — умова МВФ щодо отримання чергового траншу кредитної допомоги, на яку розраховує уряд.

Народний депутат України (фракція «Батьківщина») Сергій Євтушок в ефірі телеканалу ZIK заявив, що політики реєструватимуть проект постанови про звільнення усього Кабміну в разі, якщо з'явиться постанова КМУ про підвищення ціни на газ...

На його думку, населення України, яке потребує 15 мільярдів кубометрів газу, блакитним паливом власного видобутку може забезпечити «Укргазвидобування». З його слів, вартість газу буде значно нижчою — не 7 тис. грн за тисячу кубометрів, а до прикладу, 80 доларів за тисячу кубометрів.

Юрій Корольчук, член Спостережної ради Інституту енергостратегій:

— За місяць до початку опалювального сезону 2018-2019 рр. уряд Гройсмана підтвердив, що ціна на газ для населення і теплокомуненерго (ТКЕ) повинна зрости до так званого ринкового рівня у 12-13 тис. грн. У ситуації підвищення ціни найбільшу вигоду отримує компанія «Нафтогаз України»...

Адже за три роки з початку реформи газового ринку «Нафтогаз України» отримав із державного бюджету 200,8 млрд грн.

Поточного 2018 року прогноз дотацій для «Нафтогазу» становить 90- 100 млрд грн. За перше півріччя цього року «Нафтогаз» уже отримав із державного бюджету 50 млрд грн.

Це насамперед гроші, які недоотримані Пенсійним фондом, Міносвіти, МОЗ.

Саме тому «Нафтогаз» є основним лобістом підвищення ціни на газ для населення, оскільки ще більше коштів буде заплановано як фактична дотація для «Нафтогазу». Після підвищення ціни на газ із 7 тис. до 12 тис. грн зросте кількість отримувачів субсидій до 8-8,5 млн домогосподарств. А дотації для «Нафтогазу» вже 2019 року зростуть до 140-150 млрд грн. За три роки «Нафтогаз» отримає як мінімум 450 млрд грн або 16 млрд дол.

Які кроки повинен зробити уряд для виправлення ситуації? Якщо уникнути підвищення ціни на газ не вдасться, то **влада повинна повернути контроль за «Нафтогазом». Це дасть можливість контролювати процес використання фінансів для закупівлі імпортного газу в ЄС і контролювати рух дотаційних коштів, які уряд надає «Нафтогазу».** Це потребуватиме також контролю з боку України дій спостережної ради «Нафтогазу», яка фактично і підтримує посилення монопольного становища «Нафтогазу».

<https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/gaz-po-13-gryven-za-kubometr>

«СЕГОДНЯ», 10.09.2018

Украинского газа добудут больше

Новая установка увеличит добычу украинского газа на 1 млрд кубов.

Дмитрий Бунецкий

Добыча газа далека от зрелищности. Основные "события" происходят под землей, на глубине более 5 км, откуда газ под высоким давлением по тонкому каналу-трубе поступает наверх.

Поступаемый из недр газ не идеально чист, в нем есть примеси, поэтому перед превращением в огонь он идет на очистку. Для этого природный газ необходимо охлаждать.

В ДТЭК Нефтегаз к вопросу подошли основательно и стали использовать новый метод: пропаново-холодильную установку. Инновационный и уникальный для Украины "робот-холодильник" позволяет очищать газ от воды и конденсата без снижения давления, что позволит не только продлить эксплуатацию старых скважин, но и более бережно использовать новые. Компания инвестировала в технологический объект около 350 млн грн и оснастила установку самым современным оборудованием от ведущих мировых производителей из США, Японии, Швейцарии и Германии. ДТЭК Нефтегаз стал первой компанией, которая реализовала проект такой сложности в газодобывающем секторе Украины.

Помимо новой установки, ДТЭК Нефтегаз в текущем году бурит две новые скважины на Семиренковском месторождении и готовится к бурению новых глубоких скважин на Мачухском — именно там в прошлом году ДТЭК модернизировал

другую свою установку подготовки газа, вложив в нее более **100 млн грн.**

"Мы сотрудничаем с научными учреждениями Украины и инновационными центрами в мире, чтобы найти резервы и возможности для увеличения объемов добычи и приближения энергетической независимости Украины. Это, в свою очередь, создаст новые рабочие места и увеличит наши налоговые отчисления", — говорит генеральный директор ДТЭК Нефтегаз **Игорь Щуров.**

Инвестировав более **2 млрд грн**, в прошлом году компания получила исторический рекорд по добыче — 1,65 млрд кубометров газа. Но и его вскоре обещают побить: в ближайшие лет пять обещают **2 млрд куб. метров** в год. "За пять лет мы более чем в три раза увеличили объемы добычи, — подчеркнул генеральный директор ДТЭК **Максим Тимченко**, — и во многом показали стандарты того, как нужно работать в нефтегазовой отрасли. Не только с точки зрения технологии и инноваций, но и с точки зрения безопасности труда, экологической безопасности, взаимоотношений с местной властью, с региональной властью".

<https://www.segodnya.ua/regions/others/ukrainskogo-gaza-budut-dobyvat-bolshe-pod-poltavoy-zapustili-innovacionnyu-tehniku-1169495.html>

Шановного Максима Вікторовича Тимченка – генерального директора ТОВ «ДТЕК», члена Центрального правління НТСЕУ поздоровляємо з успіхами ДТЕК у впровадженні новітніх технологій видобутку нафти в Україні.

З пошаною Виконком НТСЕУ

«ДЕНЬ», 12.09.2018

Що таке «шахти майбутнього»?

Інноваційні технології розробки вугільних родовищ

**Дмитро Сахарук, генеральний директор ДТЕК Енерго,
Михайло Барабаш, директор з видобутку вугілля ДТЕК Енерго,
Сергій Воронін, генеральний директор ДТЕК Павлоградвугілля,
Сергій Гапєєв, професор НТУ «Дніпровська політехніка»,
Олександр Солодянкін, професор НТУ «Дніпровська політехніка»**

Вугільна промисловість в Україні на сьогодні залишається базовою галуззю економіки. Світові тенденції свідчать про поступовий перехід на джерела енергії, що відновлюються, проте зростання обсягів та стабільне отримання енергії з альтернативних джерел потребує ще 40-50 років. На цей час потрібно забезпечити достатню кількість перш за все вугілля як сировини для теплових електростанцій, та вже зараз запровадити державні програми, котрі дозволять до кінця цього перехідного періоду припинити видобувну діяльність шахт, закрити які надто складно, а інколи й неможливо з екологічних причин.

Гірничодобувні підприємства відіграють важливу роль у промисловому та інфраструктурному каркасі країни і фактично є містоутворюючими.

Тому актуальними питаннями сталого розвитку економіки країни є оптимізація і подовження життєвого циклу вугільної шахти за рахунок новітніх технологій з одночасним впровадженням комплексу заходів з охорони

навколишнього середовища та перманентної диверсифікації шахти в рентабельне багатопрофільне підприємство до стадії вичерпання її запасів.

В умовах Західного Донбасу видобуток вугілля для потреб енергетики та металургії проводить приватне акціонерне товариство «ДТЕК Павлоградвугілля».

Результати комплексу робіт, виконаних протягом останніх років ученими НТУ «Дніпровська політехніка» разом із працівниками компанії «ДТЕК Павлоградвугілля», спрямовані на підвищення ефективності видобутку вугілля, розкриття нових запасів, розташованих за зонами тектонічних порушень, подовження роботи шахт, покращення екологічного стану регіону.

Вперше у світовій практиці здійснено перехід високоамплітудного тектонічного порушення, що дозволило без будівництва вертикальних стволів і поверхневого комплексу додатково розкрити близько 50 млн тонн запасів вугілля, подовжити на 15 і 25 років життєвий цикл двох шахт...

В життєвому циклі шахти існує кілька етапів, кожному з яких притаманні свої види робіт і технологічні особливості.

У зв'язку з вичерпанням запасів корисних копалин кожне гірничодобувне підприємство з часом підлягатиме ліквідації...

У практиці розвинутих країн світу розроблений комплекс заходів, об'єднаних загальною назвою *post-mining* — сукупність правових, організаційних та економічних інститутів, а також комплекс інженерних технологій, які вступають у силу після закриття гірничодобувного підприємства і впливають на соціально-економічний та екологічний стан прилеглої території. Ініціація заходів *post-mining* відбувається на етапі, коли підприємство припиняє свою діяльність та ліквідується.

Натомість пропонується принципово інший підхід до стратегічного управління життєвим циклом шахти на основі перманентної диверсифікації її діяльності, починаючи зі стадії проектування, який отримав назву *synchro-mining*. Ця концепція передбачає реалізацію бізнес-проектів різних економічних напрямів синхронно до основного виду діяльності з видобутку корисних копалин шляхом використання ресурсної бази гірничодобувного підприємства протягом всього його життєвого циклу. Такий підхід дозволить попереджувати виникнення соціальних, економічних та екологічних проблем...

Наукове обґрунтування та широкомасштабне впровадження комплексу нових технологій розкриття та відпрацювання продуктивних запасів дозволило за п'ять років збільшити річний видобуток вугілля в Павлоградському регіоні з 16 до 20 млн тонн, вирішити проблему дефіциту вугілля газової групи на ТЕС країни та створити технологічно-правову платформу для подальшого розвитку регіону.

За підсумками Конференцій ООН з питань навколишнього середовища і розвитку, що відбулися в 1992 і 2012 рр. в Ріо-де-Жанейро, **172 країни світу підписали Декларацію і План дій щодо забезпечення сталого розвитку**. Ця ідея в світовому співтоваристві ставить задачу господарювання таким чином, щоб в умовах обмежених природних ресурсів було збережено довкілля, але при цьому були б максимально задоволені економічні інтереси виробників і споживачів, забезпечена висока якість життя людей. **Тобто сталий розвиток являє собою поступальні зміни, при яких зберігається рівновага економічної, соціальної та екологічної систем.**

Для більш детального ознайомлення з публікацією авторів статті дивіться: <https://day.kyiv.ua/uk/article/ekonomika/shcho-take-shahty-maybutnogo>

Додаткова інформація на цю тему – Энергореформа, 07.09.2018 «Європейська асоціація вугілля (EURACOAL) провела експертизу методики визначення прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії в Україні». НКРЕКП оприлюднює звіт Європейської асоціації вугілля та лігніту (EURACOAL) щодо методики визначення прогнозованої оптової ринкової ціни електричної енергії в Україні, повідомляє регулятор.

«...Експертами EURACOAL були проаналізовані та досліджені необхідні документи, зокрема, діючий порядок формування оптової ринкової ціни та підготовлено звіт», - розповіла Голова НКРЕКП **Оксана Кривенко**.

«Якщо Україна має намір підтримувати вітчизняний видобуток, необхідно визнавати вплив імпорту та встановлювати ціни для власного вугілля на рівні імпортного паритету. Інші країни у такій самій ситуації визначали ціну імпорту як базову для внутрішнього видобутку, надаючи рівність з імпортом», - цитує регулятор спеціалістів Європейської асоціації вугілля. На думку експертів EURACOAL, середня ринкова ціна вугілля на європейському ринку гарантує надійність та механізм, за допомогою якого ціновий ризик може управлятися шляхом хеджування, і саме це забезпечує прозорість процесів, пропонуючи інвесторам більш стабільне середовище.

Також у звіті Європейської асоціації вугілля та лігніту акцентується увага на світових тенденціях ціноутворення енергетичного вугілля:

Країни всього світу, які імпортують вугілля, незалежно від того, чи вони виробляють вугілля всередині країни чи ні, повинні відповідати міжнародним цінам з урахуванням вартості транспортування.

Країни, у яких видобуток внутрішнього вугілля зменшувався, використовували європейські контрольні ціни, як найкращий показник відповідної ціни на еквівалентний товар.

«Урядовий кур'єр», 11.09.2018 «На Західному Донбасі відкрили доступ до 40 мільйонів тонн вугілля, видобуток якого донедавна був неможливим», Дмитро Сахарук, генеральний директор ДТЕК Енерго, Михайло Барабаш, директор з видобутку вугілля ДТЕК Енерго, Сергій Воронін, гендиректор ДТЕК Павлоград-вугілля, Сергій Гапеев, професор НТУ «Дніпровська політехніка», Олександр Солодянкін, професор НТУ «Дніпровська політехніка». Уперше у світовій практиці опрацювання вугільних родовищ вдалося виконати капітальною виробкою перетин великоамплітудного тектонічного порушення Богданівський скид (305 м), збільшивши термін експлуатації шахти «Самарська» щонайменше на 15 років.

«ДЕНЬ», 12.09.2018

Лідер польського газового ринку продовжив контракт з Укртрансгазом

АТ «Укртрансгаз» та польська енергетична компанія PGNiG SA продовжили договір на зберігання природного газу в українських підземних газосховищах. Група PGNiG SA – це лідер польського газового ринку.

Підписання цього договору є ознакою того, що такий поважний міжнародний постачальник високо оцінює кваліфікацію, надійність та відповідальність оператора ПСГ АТ «Укртрансгаз» та зацікавлений у присутності на ринку газу України, який стало розвивається з 2015 року, коли було прийнято Закон «Про ринок природного газу». До кінця 2018 року очікується підписання контрактів із рядом провідних німецьких трейдерів щодо зберігання газу у ПСГ України.

«ДЕНЬ», 13.09.2018

10-та година, 1 січня 2020 року. Що далі?

Як буде використовуватись українська газотранспортна інфраструктура після завершення поточного контракту між Україною та Росією

**Михайло Гончар, Центр глобалістики «Стратегія XXI»,
Ігор Стукаленко, Центр глобалістики «Стратегія XXI»**

Чинний контракт на транзит природного газу територією України, укладений між НАК «Нафтогаз України» і ВАТ «Газпром», згідно з п. 14.2, «остається в силі до 10 часів 1 января 2020 года... Может быть продлен, если Стороны до 1 июля 2019 года достигнут соответствующей договоренности». Де-факто розпочинається будівництво «Північного потоку-2», у якому контрольний пакет належатиме «Газпрому» і просувається компаніями провідних країн ЄС: Німеччини, Австрії, Нідерландів, Франції за урядової підтримки США.

Розуміння необхідності термінового пошуку та ухвалення рішень з означених вище питань з урахуванням дефіциту часу наявне в усіх зацікавлених сторін.

... в Єврокомісії такі переговори розглядають не як початкові, а як продовження тристоронніх переговорів за участю України, ЄС та РФ, що вже мали місце у 2014-2015 роках з метою забезпечення постачання газу в Україну та гарантування безпеки поставок газу до ЄС...

Три сторони знову зібрались 17 липня ц. р. у Берліні для обговорення умов транспортування газу територією України. Після берлінського раунду консультацій з боку України та Єврокомісії прозвучали заяви, що транзит газу після 2019 року буде здійснюватися на умовах, які повністю відповідатимуть європейському газовому законодавству...

Але Росію турбує програш «Газпрому» в Стокгольмі та арешт його майна, який здійснюється з ініціативи «Нафтогазу» у зв'язку з ігноруванням росіянами рішення арбітражу. Україні ж потрібні замовлення потужностей нашої газової інфраструктури в обсягах, необхідних для її ефективної роботи. Транспортні послуги надаватимуться на прозорих умовах європейського газового законодавства в межах європейського ринку.

(НЕ)СВОБОДА ТРАНЗИТУ. В означеному російському підході щодо можливості пролонгації чинного контракту суттєвим є запитання: чи відповідає чинний контракт законодавству ЄС? Відповідь очевидна — ні. До того ж, потрібно відзначити, що на сьогодні РФ не визнає жодних міжнародних норм щодо свободи транзиту газу: ні ГАТТ/СОТ (ст. 5), ні Енергетичної хартії (ст. 7). Навіть у Договорі про зону вільної торгівлі СНД свобода транзиту не поширюється на природний газ.

Українська сторона представила у травні 2013 року свій проект Угоди, розроблений відповідно до європейських та міжнародних принципів: свобода транзиту, доступ до трубопровідної інфраструктури, прозорий режим утворення транспортних тарифів, принципи безпеки постачання та механізм раннього попередження про надзвичайні ситуації. Проте через позицію російської сторони переговори завершилися нічим.

Отже, незважаючи на те, що країни СНД були за свободу транзиту, а РФ — проти, гору взяв російський підхід ігнорування інтересів більшості країн-учасниць.

Свобода транзиту блокується і зараз. Більше того, РФ законодавчо заборонила експортувати газ і своїм компаніям. Дозволено лише «Газпрому», і

це має назву «єдиний експортний канал». Заблоковано постачання газу із регіону Центральної Азії, в якому 2017 року видобуто понад 142 млрд м3 газу і який має значний експортний потенціал. РФ сама імпортувала минулого року, за даними BP Statistical Review of World Energy, майже 19 млрд м3 газу із Казахстану та Узбекистану.

Свого часу Росією активно просувався так званий ЄЕП — єдиний економічний простір... суть якого зводилась до того, що узбеки, казахи і туркмени мали видобувати газ, а виключно «Газпром» буде його вміло продавати...

Прикметно те, що в ЄС варіант поставок газу із Центральної Азії через РФ навіть не розглядається.

Зусилля української енергетичної дипломатії мають бути спрямовані на те, щоб в ЄС звернули увагу на газ Центральної Азії та особливо газ Туркменістану як країни, яка володіє четвертими у світі його запасами (після Ірану, Росії та Катару). Потрібно посилення тиску на Москву щодо безумовного розблокування транзиту як передумову будь-яких розмов щодо можливого пом'якшення санкційного режиму проти РФ.

Коли ж говорити про транзит через Україну, то концептуально російський підхід абсолютно відрізняється від європейського та українського, суть якого зводиться до того, що послуги з транспортування/транзиту газу мають базуватися на європейських засадах передбачуваності, прозорості й відповідно до газового законодавства ЄС. І це дуже важливо.

Крім того, Україні потрібні відповідні гарантії оплати замовлених потужностей та послуг з транспортування газу. І такі юридично зобов'язальні гарантії може надати лише Європейський Союз. Ціна російських «гарантій» дуже добре відома не лише Україні, а й усьому світу.

Газові правила не є застиглими й еволюціонують разом з ринком. Наразі діє вже третій пакет газових нормативів. Причому перш ніж нові положення унормовуються, вони обговорюються й ухвалюються на зустрічах Мадридського форуму, який був запроваджений Європейською комісією для напрацювання рекомендацій з питань внутрішнього ринку газу. Учасниками форуму є національні регулюючі органи, національні уряди, оператори ГТС, імпортери та постачальники газу, представники експертного середовища. Варто і українській стороні долучитись до роботи цього авторитетного форуму. Отже, згадані базові документи передбачають, що і в ЄС, і в Україні діятимуть спільні правила внутрішнього ринку природного газу ЄС.

Україна зробила свій вибір — ми проводимо реформи і стаємо важливою частиною єдиного європейського ринку газу, маємо виконувати жорсткі вимоги газового законодавства ЄС і разом з тим отримати відповідні переваги та можливості від перебування в європейському ринку газу.

Зараз Україні та ЄС необхідно повною мірою скористатися положеннями Угоди про асоціацію, газового законодавства ЄС для координації дій і знаходження відповідей на загрози безпеці та економічні втрати, які руйнуватимуть підвалини єдиного ринку газу Європи. **У переговорах із зовнішнім партнером Україна та ЄС мають говорити одним голосом. Це той ключ, який дає змогу знайти відповіді на запитання і щодо майбутнього нашої потужної газотранспортної системи, і щодо маршрутів транспортування газу в ЄС, і щодо відновлення заблокованого транзиту газу із країн Центральної Азії.**

«ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ. Украина», 15-21.09.2018

Сжиженные перспективы

Игорь Маскалевич

Газотранспортная система Украины уникальная, мощная, надежная и неплохо управляемая. Есть одна только "мелочь" — условия ее работы в ближайшие годы радикально изменятся, причем в худшую для Украины и ее ГТС сторону. Определенную роль в этом сыграют ЕС и LNG (СПГ, сжиженный природный газ).

Вероятность постройки "Северного потока-2" (NS-2) уже явно превышает 50%. NS-2 и сопутствующие ему дополнительные трубопроводы типа EUGAL (проектируемый трубопровод, соединяющий балтийскую трубу с австрийским хабом) непрерывно обрастают новыми разрешениями... сопредельных стран.

Из ключевых игроков ему сейчас противостоят только США и Дания...

На южном фланге ситуация с транзитом все ближе к финишу. Первая труба "Турецкого потока", предназначенная в основном для потребления газа Турцией, уже построена. Теперь речь идет об интеграции ее в существующую инфраструктуру и прокладке (недлиного) сухопутного участка.

Второй трубе осталось примерно 350 км, ее кладут на черноморский грунт уже в экономической зоне Турции...

Это означает, что россияне будут иметь возможность "снять" (по двум новым трубам) порядка 30 млрд кубометров газа нашего южного транзита в год. Таким образом, из четырех нынешних газотранспортных труб в южном направлении две становятся лишними...

Вторую же трубу, идущую на Грецию и Италию, "Газпром" собирается подключать к газотранспортной системе Евросоюза, опираясь на положения... Третьего энергетического пакета, хотя в проекте "Северный поток-2" он его в упор не видит. А Еврокомиссия и другие инстанции ЕС не слишком стремятся заставлять "Газпром" соблюдать требования этого документа.

Двойные стандарты ЕС?

Каждый играет свою игру. Тот же Берлин, упорно проталкивающий NS-2, вовсе не антиукраинский или не пророссийский. У него свои интересы.

Немцы обозначили большой интерес к разработке Южного газового коридора — от Азербайджана через Турцию в еврозону — как "важную часть усилий ЕС по диверсификации поставок газа на континент и альтернативу импорту энергоносителей из России...". Берлин хотел бы, чтобы коридор расширялся и в перспективе "принимал газ из других государств, таких как Туркменистан, Иран и Ирак".

Тут игра — давление такой угрозой на Кремль.

И усиление своей позиции, и... выбивание новых уступок для Германии от "Газпрома" и РФ.

В новом Южном коридоре планируют проложить три трубы — Южно-Кавказскую (Баку-Тбилиси-Эрзурум), Трансанатолийскую (TANAP) и Трансадриатическую (TAP).

Трансанатолийский газопровод в Турции практически уже работает. В июне в церемонии его торжественного пуска принимал участие президент Украины Петр Порошенко. Вообще-то этот новый маршрут сокращает транзит газа через Украину, но тут приходится об этом забыть...

Новый маршрут — новый газ. И более низкие цены российского газа в Европе,

а значит, и в Германии. Тем более что после 2014-го в ЕС активно начали развивать газотранспортные сети (региональные интерконнекторы), и газ из Средиземноморья вполне можно будет недорого прокачать севернее.

Украинская дипломатия постоянно иронично и невесело напоминает Европе о ею же декларируемых принципах. О том же Третьем энергетическом пакете с его конкуренцией, про которую в обоих "севпотоках" забыли, а Брюссель эту забывчивость никак не наказал. Точнее, там помнят и даже выражают неодобрение, но вот действий — никаких.

К слову, весной этого года в Киеве представители Еврокомиссии провели закрытую презентацию. Речь шла о выделении из нашей ГТС именно экспортных труб в западном направлении (на Ужгород) с образованием отдельной структуры как вариант. С четким физическим отделением ее от остальной части ГТС. И вот на базе этого "огрызка" и создавать консорциум по управлению и прочие "вкусняшки".

По неофициальным данным (чуть позже эту идею детализировали), с вариантом входа туда "институциональных инвесторов", в том числе германских, нарисовали миленький такой NS-3 уже по "дну" Украины.

Но реально ожидания ЕС от нас так себе. "Северный поток" он останавливать не рвется, а "Турецкий поток", скорее, молчаливо поддержит, предварительно выторговав у "Газпрома" уступки для себя.

Остается надежда на США, а точнее, на их санкции. Но насколько серьезно Трамп готов/намерен ссориться с Берлином?

Жидкий запрос. На всякий случай, немцы припасли для Трампа "косточку", заявив о готовности построить в Северном море, недалеко от Гамбурга, на берегу Кильского канала терминал по приему сжиженного газа. Подразумевается, и для американского СПГ.

Сейчас в Германии 26 входов/выходов газопроводов и... ни одного терминала для приема СПГ.

Трампу уже пообещали немало терминалов по приему сжиженного газа в Европе — до 11. О чем он радостно сообщил в Twitter американцам.

Реальность несколько менее оптимистична. Десяток СПГ-терминалов в Европе и в самом деле построят, или даже больше. Их и так много — 26. Восемь из них находятся на Пиренейском полуострове (семь в Испании и один в Португалии) и слабо связаны с остальной Европой.

Но и восточнее хватает терминалов для приема СПГ — шесть британских, четыре французских, три тех же итальянских. Плюс пока по одному СПГ-терминалу в Нидерландах, Греции, Бельгии и у наших соседей — в Польше и Литве.

Общая мощность регазификации СПГ в Европе сейчас на уровне 235 млрд кубометров газа в год — почти половина общего годового газопотребления Евросоюза. По мощности лидирует Испания — 62 млрд кубометров. Затем британские (42 млрд) и французские (35 млрд) терминалы. С загрузкой остальных европейских терминалов так себе.

Тем не менее рынок сжиженного газа активно растет, и новые терминалы будут строиться.

Но вот под чей газ — это не Еврокомиссия определяет, а конкурентный рынок. Ирония в том, что небольшой СПГ-терминал собирается строить Россия в Калининграде. На случай, если... "враги отрежут газопровод".

На этом рынке компании США действительно хотят получить не кусочек, а кусок.

Пока старт получился неспешный. На начало августа 2018-го суммарные поставки сжиженного газа (с момента их начала в апреле 2016-го) составили всего около 2,8 млрд куб. м. Немного, в общем-то. Но лиха беда начало (для "Газпрома"). Сейчас львиная доля американского экспорта идет или через Панамский канал в Азию, где цены намного выше европейских, или в близкую Мексику.

Но количество отгрузочных терминалов в США в ближайшие годы будет расти, как и отгружаемые объемы.

Увеличение поставок газа, в том числе сжиженного в Европу, неизбежен, поэтому "Газпрому" рано расслабляться. Тем более туда же рвутся и его конкуренты из самой же России — "Новатек" и "Роснефть", и именно со сжиженным газом.

Одна из основных целей "Северного потока-2" — успеть до массового захода игроков со сжиженным газом. Трубопроводный газ пока дешевле, но СПГ-поставки — гибче. И именно они определяют верхнюю границу цены для потребителей.

... наличие польского терминала в Свиноуйсьце усиливает позиции Варшавы в сложных переговорах с российским "Газпромом". Более того, первая (небольшая) поставка американского сжиженного газа через Польшу в Украину уже состоялась.

В ближайшие годы европейскому рынку газа предстоит приличная перетряска в связи с заходом мощного игрока/игроков из США. Но для Украины это, скорее, новые риски.

Прямые же поставки СПГ в Украину совершенно откровенно блокирует Турция, запрещая пропуск танкеров с СПГ через Босфор. Анкара тоже видит себя газовым хабом (как и все без исключения страны региона, мы вовсе не оригинальны в этом стремлении). Но в случае появления на рынке больших объемов сжиженного газа из США возможна и коррекция турецкой позиции. Отфутболивать нас от пролива — это одно, а вот Вашингтон — все же чуточку другое.

Впрочем, терминала (завода) для регазификации сжиженного газа у нас нет.

При этом запасов газа у нас в разы больше. А вот с выходом на самообеспечение — проблема. Программа по выходу на уровень добычи 20 млрд кубометров газа в год государственным ПАО "Укргаздобыча" уже в 2020-м без вариантов сорвана — как НАКом, так и частниками-газодобытчиками.

Причин много, но оказалось, что прирост добычи газа в ущерб "любимым друзьям" (список после Майдана скорректировали, но они живы и здравствуют) — не приоритет. Оказалось, есть вещи поважнее, чем энергобезопасность.

И за это придется платить. Деньгами и временем. Торможение перемен тоже стоит денег, причем больших. Жаль, что платить будут не те, кто мешает наступлению реальных изменений.

https://zn.ua/energy_market/szhizhennye-perspektivy-294576.html

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГЕТИКИ

Український Бізнес Ресурс, 31.08.2018

Новый рынок электроэнергии - чего ждать украинцам от реформы

Елена Павленко

...Выгода для потребителей. Для украинских потребителей введение нового рынка будет означать прежде всего более четкие и детальные правила, по которым с ними будут работать операторы по распределению и поставщики. Если эти правила

будут выполняться, потребители будут получать лучшие услуги. Это, в частности, будет касаться присоединения к электросетям, строительства новых сетей и предоставления качественного сервиса (эффективной работы колл-центров, быстрого восстановления электроснабжения в случае его прерывания и т.д.).

Однако, как показывает реформа рынка газа, начатая на несколько лет раньше, **чтобы получать качественные услуги, сами потребители должны хорошо знать свои права и обязанности.** Они должны быть хорошо информированы о правилах рынка, права и обязательства - свои и компаний-поставщиков, а также иметь возможность соответственно отреагировать, если поставщик окажется ненадежным. И это важная задача как для регулятора, так и для правительства и общественных организаций...

Однако не стоит надеяться на снижение стоимости электроэнергии для потребителей после запуска нового рынка. Из-за потребности в обновлении и строительстве сетей, внедрение новых технологий, развитие возобновляемых источников энергии и поддержку тех слоев населения, которые сегодня недостаточно профинансированы, цены на электроэнергию не смогут упасть. С другой стороны, благодаря соревнованию за потребителя между компаниями-поставщиками сервис и качество услуг значительно улучшатся.

Smart-технологии. Европейские компании-поставщики всегда ищут возможности, чтобы быть конкурентоспособными, клиентоориентированными и максимально эффективными в работе. И в этом им зачастую помогает внедрение новейших технологий.

Приобретает популярность применение такой технологии, как smart grids (умные сети). Например, в Великобритании сейчас идет обсуждение будущего развития smart grids в стране.

Введение smart-технологий, в частности умных сетей, сегодня является частью процесса создания нового рынка и в Украине. Реализацией проекта, финансируемого Международным банком реконструкции и развития, занимается «Укрэнерго». Скорость введения smart-технологий и активная деятельность участников рынка, в том числе потребителей, ускорит реализацию проекта и других инициатив компании.

Благодаря новому Закону smart-технологии смогут быть доступны и для потребителей, которые смогут не только существенно экономить на использовании электроэнергии, но и самим стать участниками рынка...

«ЗЕРКАЛО НЕДЕЛИ. Украина», 01.09.2018

Зачем и кому мы оплачиваем "зеленый" тариф?

Борис Ильенко

Развитие такого важного направления, как возобновляемая энергетика, требует взвешенного подхода. Важно определиться — какой ценой и за чей счет?

Государственное агентства по энергоэффективности и энергосбережению Украины сообщило, что в Каменце-Подольском (Хмельницкая область) завершился ввод в эксплуатацию теплоэлектростанции мощностью 45 МВт с комбинированным производством тепловой и электрической энергии твердотопливными и газовыми котлами. Строительство комплекса, в котором участвовали специалисты из девяти стран Европы, началось в 2015-м на кредитные средства Всемирного банка, предоставленные под весьма скромные 0,01% годовых. Стоимость комплекса

оценивается в 9,6 млн долл. По расчетам Госагентства, окупаемость проекта составит пять лет.

Особенностью новой ТЭС является работа в том числе и на отходах сельского и лесного хозяйства (в основном на соломе, кукурузных отходах, щепе). *Исключительно с использованием биомассы предполагается производить 1,8 МВт электроэнергии, которую будут закупать по "зеленому" тарифу, составляющему 3,9 грн за киловатт-час. Это в 2,3 раза выше действующего тарифа на электроэнергию для населения (1,68 грн за 1 кВт·ч).*

Во что обходится налогоплательщикам "зеленый" тариф для биоэнергетики. При годовой выработке электроэнергии на этом объекте сумма доплаты по "зеленому" тарифу (с учетом разницы на оплату по действующему тарифу, а также 10% расхода электроэнергии на собственные нужды) составит 31,5 млн грн. И это только один сравнительно скромный пример.

В Украине работают пять компаний, которые производят и продают электроэнергию из биомассы по "зеленому" тарифу.

При суммарном производстве электроэнергии на этих станциях в объеме 35,2 МВт доплата за "зеленый" тариф составит **616,6 млн грн.**

Сколько стоит солнечная энергетика. Более масштабной выглядит ситуация с солнечными электростанциями (СЭС). По утверждению заместителя начальника департамента энергоэффективности НАК "Нафтогаз Украины" **Алексея Хабатюка**, за последние полтора года в Украине появлялось ежеквартально 400 новых СЭС мощностью порядка 8 МВт, то есть 2400 СЭС суммарной мощностью 48 МВт.

По данным Института возобновляемой энергетики НАН Украины, в 2017 г. установленная мощность СЭС Украины составила 740 МВт, выработано 710 млн кВт·ч электроэнергии. Согласно постановлению НКРЭКУ №359 от 23 марта 2018 г., "зеленый" тариф на солнечную электроэнергию для частных электростанций, введенных в эксплуатацию с 1 января 2017-го по 31 декабря 2019-го, равен 591,46 коп./кВт·ч (без НДС), то есть на 423,46 коп./кВт·ч выше действующего тарифа. **Здесь доплата за "зеленый" тариф составила более 3 млрд грн.**

Во что обходится "зеленый" тариф для ветроэнергетики. Согласно постановлению НКРЭКУ №359 для ветроустановок мощностью 600 кВт, введенных в эксплуатацию с 1 июля 2015-го до 31 декабря 2019 г., "зеленый" тариф составляет 177,9 коп./кВт·ч, для 600–2000 кВт — 207,63 коп. и 311,18 коп. — для мощностей более 2 МВт.

Оценим затраты на оплату "зеленого" тарифа применительно к крупнейшей ветровой электростанции Украины — Ботиевской. Станцией управляет компания "Винд Пауэр", дочерняя структура частного энергетического холдинга ДТЭК, входящего в финансово-промышленную группу "Систем Кэпитал Менеджмент".

Установленная мощность электростанции — 200 МВт. В 2017-м ВЭС генерировала 634,1 млн кВт·ч. С учетом величины "зеленого" тарифа в 311,18 грн для электростанции такой мощности и за вычетом действующего тарифа для населения (1,68 грн за 1 кВт·ч), а также без особой погрешности 0,5% затрат на собственные нужды, **здесь доплата за "зеленый" тариф составит около 900 млн грн в год.**

По данным Bloomberg, тарифы на "зеленую" энергетику в Украине самые высокие в Европе, "зеленый" киловатт-час стоит 15 евроцентов, тогда как в большинстве стран на континенте его цена не превышает 8,6 евроцента.

Всего в Украине "зеленые" электростанции (ветровые, солнечные и т.д.) производят до 2% электроэнергии, потребляемой в стране, а это около 10 млрд грн в год по самым высоким в Европе тарифам.

Безусловно, развитие такого важного направления, как возобновляемая энергетика, требует взвешенного подхода и дальнейшего развития. Но важно определиться — какой ценой? Поэтому зададимся вопросом: **нужен ли самый высокий в Европе "зеленый оброк" для граждан страны с самым низким уровнем ВВП на душу населения?** Не говоря уже о том, нужен ли он вообще? Ответив на эти вопросы, Украина сможет аккумулировать и внедрять с максимальной выгодой для граждан и генерирующих компаний новейшие идеи и технологии производства и доставки электроэнергии.

Полная версия статьи: https://zn.ua/energy_market/zachem-i-komu-my-oplachivaem-zelenyy-tarif-293205.html

Додаткова інформація на цю тему – Финансовые новости Украины, 10.09.2018 **«В Украине три города плавно перейдут на "зеленую" энергетику»**. Мэры Житомира, Каменца-Подольского и Чорткова подписали меморандум с международной климатической организацией 350.org, согласно которой обязались постепенно переводить энергосистему своих городов на возобновляемые источники энергии. Об этом сообщает координатор в регионе Восточной Европы, Кавказа и Центральной Азии международной климатической организации 350.org **Светлана Романко**.

По словам Романко, 7-8 сентября проходит глобальная климатическая мобилизация, к которой приобщены более 200 городов по всему миру.

"Происходит более 700 событий во всем мире, которые посвящены проблеме климата, с призывом сокращать добычу грязного ископаемого топлива, замещать его чистой энергией, которая будет доступна для всех, и строить собственную энергетическую независимость. Акции продолжаются сейчас в Киеве и последовательные акции пройдут еще в 17 украинских городах. Всего в регионе их состоится более 27", - отметила Романко.

По данным Минэнерго, в июле производство электроэнергии из возобновляемых источников выросло на 27,3% по сравнению с аналогичным периодом прошлого года.

Український Бізнес Ресурс, 04.09.2018 **«В Украине бурно растет альтернативная энергетика»**. Кабинет Министров Украины, 09.09.2018 **«Україна переймає досвід IRENA щодо інтеграції "зелених" об'єктів до енергосистеми»**.

Левый берег (интернет-издание), 04.09.2018

Рада упростила строительство ветровых электростанций

Верховная Рада приняла закон, который должен упростить строительство ветровых электростанций.

Законопроект №8015 **"О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины (относительно инвестиционной привлекательности строительства объектов возобновляемой энергетики)"** во втором чтении и в целом поддержали 256 народных депутатов.

Эти изменения предусматривают исключение объектов, которые производят электрическую энергию из энергии ветра, из класса средних последствий СС2 и отнесение их к классу СС1 – незначительные последствия.

... в конце 2017 года в Украине вступил в силу закон "**Об оценке воздействия на окружающую среду**", который вводит новую европейскую модель процедуры оценки воздействия на окружающую среду (ОВОС) вместо экологической экспертизы, которая была предусмотрена законом "**Об экологической экспертизе**".

Документ устанавливает, что оценка воздействия на окружающую среду является обязательной для некоторых видов запланированной деятельности, таких как нефтеперерабатывающие и газоперерабатывающие заводы (кроме предприятий, изготавливающих из сырой нефти исключительно смазочные материалы), тепловые электростанции, атомные электростанции и другие ядерные реакторы, установки для производства или обогащения ядерного топлива... и другие виды деятельности.

Корреспондент (blogs), 04.09.2018

Україна скочується у прірву енергетичної залежності

Юрій Корольчук

Хоча на календарі початок вересня і скоро завершиться третій квартал, але офіційні статистичні організації підбивають підсумки іще за перше півріччя. І для енергетичного сегменту вони невтішні. Як і прогнозували Україна скочується все глибше у прірву енергетичної залежності.

У ДП «Держзовнішінформ» узагальнили результати торгового балансу України і виокремили енергетику. За рахунок збільшення імпорту енергоносіїв на 8% негативне сальдо торгового балансу з цієї категорії товарів за перше півріччя 2018 року збільшилась на 7,1%. Від'ємне сальдо торговельного балансу по енергоносіям за січень-червень 2018 року відносно аналогічного періоду 2017 року збільшилось на 7,1% або на 365,3 млн. дол і склало -5,4964 млрд. дол. При цьому частка енергоносіїв в структурі імпорту у вартісному вираженні склала 22,9%, знизившись на 1,4% відносно аналогічного показника 2017 року.

Загалом Україна вже давно перейшла межу допустимого імпорту енергоресурсів. Але якщо раніше залежність була лише у секторах нафтопродуктів і природного газу, то останні 2 роки різко зростає залежність України від імпорту вугілля. І питання навіть не в тому, що «зростає», а в тому, що влада допускає аналогічну помилку як 15-20 років стосовно газу і нафтопродуктів – нічого не робить.

А от дивує ринок вугілля. Від'ємне сальдо по вугіллю збільшилось на 311 млн. дол. – до 1,524 млрд. дол. за рахунок збільшення імпорту на 21,5% або на 271 млн дол. до 1,532 млрд. дол.

Це означає, що у 2018 році імпорт вугілля складе 3,1 млрд. дол. У 2017 р. – 2,7 млрд. дол. У 2016 р. – 1,4 млрд. дол.

Все це є наслідком відсутності програми розвитку власного видобутку вугілля, заміщення дефіцитного антрациту вугіллям газової групи, поєднання цих процесів із модернізацією теплових електростанцій.

Такими темпами і відсутністю єдиної державної політики у вугільному секторі Україна ризикує наступити на граблі і повторити сумну історію занепаду нафтопереробної галузі. За темпами росту імпорту вугільний ринок вже наздоганяє ринок продуктів нафтопереробки. І вже через 3-5 років Україна буде імпортувати вугілля і нафтопродуктів орієнтовно на однакову суму – по 5 млрд. дол. Разом буде 10 млрд. дол. І це лише нафтопродукти і вугілля. **Україна у 2017 році імпортувала разом енергоносіїв на суму 11 млрд. дол.** А є ще імпортний газ, нафта, ядерне паливо. **З таким «успіхом» у 2020 році Україна буде імпортувати енергоресурсів**

на суму 15 млрд. дол. що удвічі перевищить показник імпорту у 2016 році.

UAenergy.org, 05.09.2018

"Укренерго" завершує реконструкцію підстанції "Березань"

НЕК "Укренерго" виконала основну частину робіт з модернізації підстанції 220 кВ "Березань": вже працює нове устаткування відкритих розподільчих пристроїв 220 кВ та 35 кВ та трансформатор 220 кВ Т2, повідомляє прес-служба компанії.

Проте ще ведуться роботи з капремонту трансформатора 220 кВ 1Т, прокладки кабелю, наладки обладнання та благоустрою території.

Підстанція отримує електроенергію з ЮУАЕС, Криворізької ТЕС та низки вітрових електростанцій і забезпечує е/е курорти та сільське господарство Миколаївської області. Також підстанція вже готова приймати електроенергію сонячної електростанції "Восход Солар". Це найпотужніша на сьогодні СЕС в Україні – близько 54 МВт. Повний запуск полів сонячних панелей очікується впродовж вересня.

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України,

Кабинет Министров Украины, 05.09.2018

"Підвищення рівня енергетичної безпеки –

є ключовим пріоритетом діяльності роботи Міністерства"

Про це заявив Міністр енергетики та вугільної промисловості України **Ігор Насалик** під час підписання Меморандуму про взаєморозуміння між проектом «Енергетична безпека» та Міністерством енергетики та вугільної промисловості України щодо **співробітництва в рамках технічної допомоги, який фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).**

Міністр окреслив питання внутрішньої енергетичної політики, реалізація якої можлива завдяки прийнятій Енергетичній стратегії України до 2035 року «**Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність**» та зовнішньої політики щодо диверсифікації енергетичних ресурсів та вироблення єдиної позиції проти зовнішніх загроз. «Уряд України докладає максимум зусиль для повноцінної інтеграції своїх енергоринків у європейські енергетичні системи та продовження реформування енергетичного сектору України», – наголосив Міністр.

Старшим Радником з питань енергетики місії USAID **Шукру Богутом** відзначено, що зазначений проект є найбільшим проектом технічної допомоги США у сфері енергетики для України та висловив найщиріші сподівання у досягненні стратегічної мети проекту – підвищенні рівня енергетичної безпеки України.

З боку української сторони впровадження Проекту координуватиме заступник Міністра з питань європейської інтеграції **Наталія Бойко**.

Додаткова інформація на цю тему – Електровести, Терминал, 07.09.2018 «**USAID планує вкласти у підтримку енергетики в Україні \$85 млн**». Міністерство енергетики та вугільної промисловості України та керівництво проекту «Енергетична безпека» підписали Меморандум про взаєморозуміння щодо співробітництва в рамках технічної допомоги, який фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID). Сума, яку планують залучити у рамках допомоги, складе \$ 85 млн, термін реалізації проекту становить 5 років.

Старший Радник з питань енергетики місії USAID **Шукру Богутом** відзначив, що зазначений проект є найбільшим проектом технічної допомоги США у сфері енергетики для України.

З боку української сторони впровадження Проекту координуватиме заступник

міністра з питань європейської інтеграції **Наталія Бойко**.

Як прокоментував генеральний директор директорату стратегічного планування та європейської інтеграції Мінпаливенерго **Віталій Кушніров**, основними завданнями Проекту буде допомога Уряду України у виконанні вимог щодо приведення внутрішнього законодавства країни у відповідність до законодавства ЄС (acquis communautaire), включаючи Третій енергетичний пакет. Також допомога буде направлена на поліпшення енергетичної безпеки, створення конкурентних енергетичних ринків у секторах електроенергії, природного газу та теплопостачання; збільшення виробництва електроенергії з відновлюваних джерел енергії.

У березні поточного року глава Держагентства з енергоефективності **Сергій Савчук** зазначив, що проект USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» зробив значний внесок в розвиток сфери енергоефективності та «чистої» енергетики в Україні.

А в липні каліфорнійська компанія Tetra Tech отримала від USAID контракт на \$85 млн для підвищення енергобезпеки України. "Tetra Tech забезпечить технічні послуги для підтримки інвестицій в енергетику в приватному секторі, збільшення генерації з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ), надійної і доступної енергії для всіх українців", - йдеться в повідомленні американської компанії.

Левый берег (интернет-издание), 05.09.2018

Без "теплых кредитов" Украина не станет энергонезависимой

Программа "теплых кредитов" на уровне страны - пример наиболее эффективного государственно-частного партнерства, которое дает моментальный эффект для экономики. Такое мнение на круглом столе, организованном при информационном партнерстве Института Горшенина и Реанимационного Пакета Реформ, высказала народный депутат и секретарь комитета Верховной Рады по вопросам топлива, энергетики и ядерной политики **Виктория Войцицкая**.

"Энергонезависимость состоит из двух составляющих. Первая - это наличие собственных ресурсов. Второй компонент - это уменьшение потребления через такие программы, как "теплые кредиты". Государство почему-то ставит приоритетом создание так называемого рынка, **повышает цены на газ, но не дает людям возможности уменьшить потребление энергоресурсов и сэкономить**. У нас телегу поставили впереди лошади", - заявила Войцицкая.

По ее словам, суммы, необходимые для повышения энергоэффективности многоквартирных домов, не сопоставимы с суммами, которые выделяет государство на субсидии. "Только Киеву выделили около 729 млн гривен на покрытие разницы в тарифах. В этом году 55 млрд потребуются на субсидии, а министр Рева заявил, что надо найти еще 7 млрд", - сказала Войцицкая.

По словам нардепа, комитет Верховной Рады по вопросам энергетики выступит с требованием к правительству о возобновлении финансирования "теплых кредитов". **А в целом, считает В. Войцицкая, программы, касающиеся энергосбережения и энергоэффективности, должны стать ключевыми в бюджете на 2019 г.**

«УРЯДОВИЙ КУР'ЄР», 06.09.2018

Норвезькі компанії виявляють інтерес до українського ринку

Іне Еріксен Сьорейде стала першою жінкою — керівником МЗС Королівства Норвегія і однією з тих небагатьох очільників іноземних дипломатичних відомств,

хто із власної ініціативи погодився відвідати Донбас в межах перебування в Україні, щоб на власні очі оцінити ситуацію в регіоні.

Після зустрічі з Прем'єр-міністром **Володимиром Гройсманом** вона зробила такий висновок: українські реформи в добрих руках, і це важливо усвідомлювати як з огляду на формування напрямів співпраці з Україною, так і розрахунків ефективності конкретних комерційних проектів, які може бути реалізовано в Україні.

Сторони відзначили високий рівень політичної співпраці, накреслили теми і галузі, які потрібно поглиблювати й розвивати. Серед них робота Норвезької ради у справах біженців в Україні,... а також **реалізація спільних великих енергетичних проектів, передусім у сегменті відновлюваної енергетики. Енергопроекти, які опрацьовують, — це багатомільйонні інвестиції, вагомі не лише для України, а й Норвегії.** Тож сама поява інвестиційних ідей — ознака довіри до України та її економічної політики.

Окремо Володимир Гройсман висловив сподівання, що позиція Осло буде послідовною й упевненою в контексті недопущення будівництва газопроводу «**Північний потік-2**».

Додаткова інформація на цю тему – Mind.kiev.ua, 07.09.2018 «Сила вітру: як норвежці інвестують в українську відновлювальну енергетику», Інна Коваль. Українські юристи реалізували першу в Україні угоду, що має назву «проектне фінансування». Юридична фірма INTEGRITES виступила українським юридичним радником норвезької компанії NBT AS, яка спеціалізується на будівництві та експлуатації вітроелектростанцій.

Згідно з проектом, у Херсонській області буде побудовано великий вітропарк потужністю 250 МВт, що включатиме 64 віротурбіни по 3,9 МВт кожна. Будівництво розпочнеться за кілька тижнів і триватиме 1,5 року.

Вартість проекту складає 372 млн євро, які будуть повністю залучені від зарубіжних фінансових установ, отже – це прямі іноземні інвестиції. Від успішності цього першого досвіду безпосередньо залежатиме можливість здійснення фінансування й інших проектів за принципом «проектного фінансування» в майбутньому.

Тож першим кроком проекту у квітні 2018 року стало придбання ТОВ «Сивашенергопром» **норвезькою компанією NBT AS.** Вартість угоди є комерційною таємницею.

«До 2014 року цей ринок був монополізований, іноземці не дуже сюди йшли. У 2014–2015 роках не йшли, бо відбувалися активні бойові дії. І лише зараз процес рушив. Це свідчить про те, що Україна стає інвестиційно привабливою, і це буде перша така велика приватна інвестиція в Україні», – розповідає **Олексій Фелів,** керуючий партнер INTEGRITES. Крім того, реалізація проекту будівництва вимагала комплексних юридичних консультацій з регуляторних питань у галузі енергетики, включаючи підтримку при отриманні постійної ліцензії на виробництво електроенергії, участь у переговорах з ДП «Енергоринок» щодо договору про постачання електроенергії та з НЕК «Укренерго» щодо договору про підключення до мережі.

Також команда була задіяна в роботі над фінансовою частиною проекту, включаючи участь у переговорах з міжнародними фінансовими інститутами (зокрема, ЄБРР), комерційними кредиторами (включаючи JP Morgan, провідний американський інвестиційний банк) та інвестиційними партнерами, такими як Mainstream, забезпечила консультації щодо регуляторних вимог Національного банку України. **Генпідрядником з будівництва та введення в експлуатацію було**

обрано китайську державну компанію PowerChina. Постачальником вітрових турбін обрано німецьку компанію Nordex.

Будівництво будь-якого підприємства у південних регіонах України – це внесок у соціальний розвиток території.

Окрім безпосередньо вітрових турбін, компанія NBT AS має побудувати нову підстанцію з високовольтними мережами на 330 кВ. Нова підстанція вітропарку буде «заведена» на вже існуючу підстанцію «Каховська», що сприятиме підвищенню безпеки та надійності роботи мереж у Херсонській області.

За словами Олексія Феліва, робота юристів INTEGRITES над цим проектом для компанії NBT AS тривала трохи більше, ніж півтора року. Це так звана «стадія девелопменту» – від розробки документації до отримання дозволу на будівництво. Саме будівництво – вже інша стадія.

Після введення вітропарку «Сиваш» в експлуатацію управлятимуть станцією норвезькі менеджери з NBT AS. Компанія є виробником вітроенергетики з діючими вітровими електростанціями в Китаї та офісами в Осло (Норвегія), Лімасолі (Кіпр), Пекіні (Китай), Карачі (Пакистан) та Києві (Україна). Переважно компанія відкриває бізнес у країнах, що розвиваються.

Та говорити про завершення проекту ще рано: **INTEGRITES продовжує консультувати NBT AS стосовно наступних проектів на півдні України, що складаються з шести вітрових електростанцій загальною потужністю понад 750 МВт.**

За реалізацією проекту слідкують навіть міністри.

«У нас починається робота з низкою норвезьких компаній, які приходять для того, аби будувати відносини у сфері відновлювальної енергетики. Мова йде про дуже серйозні інвестиції на 300-400 млн євро», – зазначив **Павло Клімкін** після зустрічі зі своєю норвезькою колегою.

«ГОЛОС УКРАЇНИ», 06.09.2018

Протестують гірники

Максим Солоненко

Третій день не спускаються у вибій гірники шахти № 9 "Нововолинська". У такий спосіб вони намагаються привернути увагу владних структур до своїх проблем. Найголовніша з них: заборгованість по зарплаті.

Турбує гірників і те, що на складах підприємства нагромадилося 16 тис. тонн палива, а реалізація мізерна: за добу відвантажують по два-три вагони, а це усього 120--180 тонн. Раніше і того не було. Тим часом паливо чекають на електростанціях.

РБК-Україна, 06.09.2018

Рада ратифікувала зміни до угоди з ЄІБ про будівництво повітряної лінії Запорізька АЕС - Каховська

Верховна рада України підтримала за основу та в цілому проект закону №0177 "Про ратифікацію листа про внесення змін №2 до Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект "Будівництво повітряної лінії 750 кВ Запорізька АЕС - Каховська").

Метою листа є **фінансування за рахунок заощаджених кредитних коштів ЄІБ додаткового компонента "Прокладання волоконно-оптичних ліній зв'язку через південний коридор електропередачі" та продовження останньої дати вибірки позики ЄІБ та періоду впровадження проекту "Будівництво повітряної**

лінії 750 кВ Запорізька АЕС - Каховська" до 31 грудня 2020 року.

"Прийняття проекту закону України забезпечить створення правових підстав для використання коштів кредиту в обсязі, передбаченому фінансовою угодою між Україною та ЄІБ (проект "Будівництво повітряної лінії 750 кВ Запорізька АЕС - Каховська")", - сказано у пояснювальній записці.

Реалізація проекту Закону України не потребує додаткових витрат з держбюджету України.

UAenergy.org, 06.09.2018

"Укренерго" заплатить аудиторам більше 800 тис. гривень

НЕК "Укренерго" заплатить 840 тис. грн "УПК–Аудит Лтд." за перевірку ведення бухгалтерського обліку підприємства, достовірності та повноти фінансової звітності та передавального балансу, складеного за результатами переоцінки необоротних активів "Укренерго". Таке рішення прийняло Міністерство енергетики та вугільної промисловості України.

Аудитори повинні перевірити правильність ведення бухгалтерського обліку підприємства на дату оцінки - 30 червня 2018 року.

Нагадаємо, в серпні уряд визначився з наглядовою радою "Укренерго". У якості незалежних членів до наглядової ради НЕК "Укренерго" увійдуть **Шевка Аджунер**, колишній очільник представництва Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) в Україні, **Педер Андреасен**, колишнього президент європейської мережі операторів ENTSO-E, **Луїджі де Франціски**, экс-топ-менеджер італійської енергокомпанії Terna та **Олів'є Апперт**, член ради директорів Electricité de France (EDF).

УКРИНФОРМ, UA Energy, 06.09.2018

НКРЭКУ из-за нехватки финансов

не может присоединиться к международной ассоциации

Национальная комиссия, осуществляющая государственное регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг, через имеющиеся ограничения в финансировании не может присоединиться к Региональной ассоциации органов регулирования энергетики, информирует пресс-служба регулятора по результатам встречи НКРЭКУ с делегацией Региональной ассоциации органов регулирования энергетики (ERRA).

"Учитывая имеющиеся ограничения в финансировании, Национальная комиссия, осуществляющая государственное регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг, не может быть полноправным членом ассоциации. В то же время регулятор будет искать пути решения этой проблемы и продолжения полноценного плодотворного сотрудничества между НКРЭКУ и ERRA", - говорится в сообщении.

Во время встречи состоялся обмен информацией о деятельности ERRA и НКРЭКУ, были обсуждены последние события и новости регулирования энергетического и коммунального секторов Украины, а также направления дальнейшего сотрудничества между ERRA и НКРЭКУ.

Региональная ассоциация органов регулирования энергетики (ERRA, Energy Regulators Regional Association) - добровольная организация, объединяющая независимые органы регулирования энергетики стран Центральной Европы, Евразии и аффилированных представителей из Африки,

Азии, Среднего Востока и США. Основной задачей ассоциации является содействие обмену опытом между членами и расширение доступа к накопленному опыту регулирования энергетики во всем мире.

Ассоциация основана в декабре 2000 года, когда органы регулирования 15 стран подписали Устав организации, и официально зарегистрирована в Венгрии, в апреле 2001 года. Секретариат находится в Будапеште, Венгрия. Сейчас ERRA насчитывает 31 полноправных и 10 ассоциированных членов.

Интерфакс-Украина, UAenergy.org, 06.09.2018

"Урядовий кур'єр" продовжує затягувати з публікацією лівової частки рішень НКРЕКП

Офіційне видання "Урядовий кур'єр" продовжує затягувати з публікацією частки рішень Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері енергетики і комунальних послуг (НКРЕКП), повідомила глава регулятора **Оксана Кривенко** в інтерв'ю. "Публікується половина рішень. З початку поточного року були опубліковані 73 з 131 рішення", - сказала вона.

Як повідомлялося, попередній глава НКРЕКП Дмитро Вовк неодноразово звинувачував "Урядовий кур'єр" в грубому втручанні в роботу комісії шляхом "ручного регулювання" оприлюднення рішень регулятора.

Негативний вплив "Урядового кур'єра" на роботу українського енергорегулятора відзначає й "Енергетичне співтовариство".

У свою чергу, "Українська асоціація відновлюваної енергетики" звинувачує "Урядовий кур'єр" у заданні багатомільйонних збитків відновлюваній енергетиці країни шляхом затримки публікації рішень НКРЕКП.

Энергореформа, 07.09.2018

НКРЕКП затвердила Порядок подання планів розвитку систем розподілу та інвестиційних програм операторів систем розподілу електроенергії

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), відповідно до статті 50 Закону України «Про ринок електричної енергії» затвердила **Порядок розроблення та подання на затвердження планів розвитку систем розподілу та інвестиційних програм операторів систем розподілу**, повідомила прес-служба Регулятора.

Цей Порядок забезпечить виконання вимог Закону щодо впровадження нової моделі ринку електричної енергії та створить передумови для будівництва нових і поліпшення технічного стану існуючих розподільних електричних мереж, підвищення якості електропостачання, впровадження сучасних високотехнологічних, інноваційних, енергозберігаючих технологій, говориться в повідомленні. Порядок поширюється на суб'єктів господарювання, які отримали або мають намір отримати ліцензію на провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії. Він установлює процедуру подання, формування, розгляду, схвалення та виконання планів розвитку систем розподілу (ПРСР) та інвестиційних програм (ІП) ліцензіатів з розподілу електричної енергії.

Контроль за виконанням ліцензіатом плану розвитку системи розподілу та інвестиційної програми здійснюється Регулятором шляхом аналізу звітів щодо їх виконання та проведенням планових і позапланових перевірок діяльності ліцензіата.

Операторам систем розподілу при формуванні інвестиційних програм на 2019

рік необхідно керуватись планами розвитку електричних мереж напругою 35–154 кВ та визначення обсягів реконструкції електричних мереж напругою 0,4–10 кВ, затвердженими Міненерговугілля.

Прийняття зазначеного Порядку (постанова від 04.09.2018 № 955, що підлягає офіційному опублікуванню в газеті «Урядовий кур'єр») передбачає втрату чинності попереднього Порядку «формування інвестиційних програм ліцензіатів з передачі та постачання електричної енергії» (постанова НКРЕКП від 13.12.2012 № 1627).

Украинские новости, 07.09.2018

Украинцы платят за электроэнергию в разы меньше, чем жители Европы, – НКРЭКУ

Украинцы платят за электрическую энергию в два-три раза меньше, чем жители других европейских стран, включая самые ближайшие. Об этом свидетельствуют данные Евростата, опубликованные пресс-службой Национальной комиссии, осуществляющей государственное регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг (НКРЭКУ).

В Украине стоимость электроэнергии для бытовых потребителей (со всеми налогами и сборами) составляет 1,29 грн/кВт-час. Вторая по дешевизне электричества Болгария: здесь жители платят 3,30 грн/кВт-час. В Литве – 3,68 грн/кВт-час, в Венгрии – 3,81 грн/кВт-час, в Хорватии – 4,41 грн/кВт-час. Самые высокие цены – в Германии – 10, 31 грн/кВт-час.

Эта статистика развеивает миф о том, что тариф на электричество в Украине является завышенным, - убежден член набсовета Института энергетических стратегий **Юрий Корольчук**.

"Украинцам навязывают мнение, что они переплачивают за электрическую энергию. Но данные Евростата демонстрируют, что политики в Украине просто манипулируют общественным мнением. У нас цены в несколько раз ниже, чем в Европе", – резюмировал эксперт.

УНИАН, Украинские новости, Зеркало недели, 11.09.2018

Международный энергоэксперт Кшиштоф Рогульский рассказал, что нужно сделать для старта работы нового рынка электроэнергии

Энергетический эксперт, директор консалтинговой компании Doradztwo Gospodarcze (Польша) **Кшиштоф Рогульский** считает, что новый регулятор (Национальная комиссия по регулированию в сферах энергетики и коммунальных услуг) сегодня находится в самом начале своего пути по реформированию рынка электроэнергии после процесса обновления состава Комиссии...

Вместе с тем, эксперт считает, что **нужно внести ряд правок в новый Закон «О рынке электроэнергии», а также до 11 декабря решить вопрос с запуском в Украине стимулирующего тарифообразования (РАВ-тарифов) для операторов распределительной системы (ранее «облэнерго»), так как это – одна из важных составляющих нового рынка электроэнергии (вступает в силу с июля 2019 г.).**

«Да, есть предпосылки, что РАВ-тарифы будут запущены. Новый регулятор будет смотреть на это уже новым взглядом, но вопрос в том, насколько все его (регулятора) поддержат», - отметил эксперт. Он также подчеркнул, что **внедрение РАВ-регулирования влияет на интерес инвесторов к энергетическим активам,**

которые готовятся к приватизации в Украине, поскольку позволят инвестору спрогнозировать, через какой период времени он сможет вернуть инвестиции в приобретенный актив.

«Каждый инвестор принимает решение о том, куда вложить свои деньги, и он совершает инвестиции с тем, чтобы заработать. Реформа касается двух уровней. Это розница, которая работает с клиентом, и это оптовый рынок. В зависимости от того, я хочу купить генерацию или я хочу облэнерго, как инвестор, я думаю и считаю: насколько мне это выгодно. Условия успеха приватизации, если я говорю об облэнерго, зависит от того, насколько регулятор позволит заработать на этом рынке денег. Потому что если на облэнерго я «заведу», скажем, несколько миллиардов, это очень крупная сумма. Я хочу знать, что в течение 20 лет мои инвестиции окупятся», - отметил эксперт. По его мнению, в части тарифа, которая называется RAB, должна быть заложена обратная инвестиция.

«RAB-тариф должен быть внедрён, как минимум, на 20 лет. От этого зависит возврат денег инвестору в течение периода. И такая отдача должна быть на полпроцента, даже на 2 копейки больше, чем банковский депозит. Потому что иначе инвестор пойдёт со своими средствами в пенсионный фонд или в банк. Есть, конечно, стратегия, политика и разные факторы, но элементом успеха считается RAB, и сегодня все заинтересованные в приватизации энергоактивов в Украине смотрят и ожидают, что случится с RAB, потому что если его нет, то возникает вопрос, а стоит ли вкладывать деньги?», - отметил директор консалтинговой компании Doradztwo Gospodarcze Кшиштоф Рогульский.

Сегодня (сайт издания), Fin.org.ua, 11.09.2018

Украина резко нарастила экспорт электроэнергии

Украина в январе-августе 2018 г. увеличила экспорт электроэнергии по сравнению с аналогичным периодом 2017 г. на 21,1%, то есть до \$213,4 миллиона.

По данным таможенной статистики, 59,7% (\$127,4 миллиона) выручки от экспорта приходилось на поставки электроэнергии в Венгрию.

В августе-2018 Украина экспортировала электроэнергию в Венгрию на \$14,9 миллиона, в Молдову – на \$6,2 миллиона, в Польшу – на \$5,5 миллиона.

Около 23% (\$49,2 миллиона) от общего объема экспорта электроэнергии пришлось на Польшу и около 14,7% (\$31,4 миллиона) – на Молдову.

Страна экспортирует в основном излишки атомной электроэнергии, это приносит валютный доход государству.

Комітет ВРУ з питань ПЕК, 11.09.2018

Вивчення зарубіжного досвіду надзвичайно важливе для проведення ефективних реформ енергетики України

11 вересня 2018 року в.о. Голови Комітету Олександр Домбровський провів нараду з експертами проекту USAID «Розвиток енергетичних ринків в Україні», що виконується Управлінням ООН з обслуговування проектів (UNOPS). Було обговорено особливості реформування ринку електричної енергії та розвитку відновлюваної енергетики в Туреччині.

Запровадження ринку електроенергії в Туреччині розпочалося ще у 2001 році. Відповідно, за цей час у цій країні вже накопичився певний досвід, який важливо враховувати під час реформування ринку електричної енергії в Україні.

«ДЕНЬ», 12.09.2018

**Оголошено конкурс з відбору незалежних членів Наглядової ради
Фонду енергоефективності**

11 вересня претенденти можуть подавати документи на розгляд конкурсної комісії. Рішення було прийнято на черговому засіданні конкурсної комісії. Про це на своїй сторінці у FB повідомив Віце-прем'єр-міністр – міністр регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України **Геннадій Зубко**. Комісія прийняла також низку важливих рішень щодо вимог до кандидатів та необхідний перелік документів, які мають подавати претенденти; процедур та етапів проведення конкурсного відбору; критеріїв оцінювання осіб, що виявили бажання взяти участь у конкурсному відборі; графіка засідань конкурсної комісії. Також для забезпечення відкритості конкурсного відбору комісія залучила до роботи міжнародну рекрутингову компанію Hudson. **«Запрошую професіоналів взяти участь у конкурсі. Долучитися до потужного проекту – роботи Фонду енергоефективності та разом з нами і нашими європейськими партнерами впроваджувати в Україні реформу енергоефективності!»** - наголосив Зубко.

Интерфакс-Украина, Энергореформа, 12.09.2018

**Юристи заблокували стягнення з "Укрінтеренерго" \$6,7 млн
на користь "Інтер РАО ЄЕС" за рішенням російського суду**

Юристи, що представляють інтереси держпідприємства "Укрінтеренерго" в спорі проти російського ЗАТ "Інтер РАО ЄЕС", заблокували стягнення з української компанії \$6,7 млн за постачання російської електроенергії на тимчасово окуповані Росією території Донбасу, повідомила прес-служба "Ілляшев та Партнери".

"Незважаючи на абсолютно ангажоване рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду (МКАС) при ТПП РФ, у результаті якого з української компанії на користь Росії було постановлено стягнути \$6,7 млн за постачання електроенергії сепаратистам, юристи російського офісу "Ілляшев та Партнери" змогли не допустити отримання виконавчого листа за цими вимогами", - наводить прес-служба слова старшого партнера "Ілляшев та Партнери" **Романа Марченка**.

За даними прес-служби, на сьогодні спір передано на розгляд українського суду, де інтереси "Укрінтеренерго" представляє київський офіс "Ілляшев та Партнери".

«УРЯДОВИЙ КУР'ЄР», 12.09.2018

Корови vs сонячні батареї

***На Миколаївщині селяни виступають проти
передачі земель пасовищ та сінокосів під електростанцію***

Олена Івашко

У селі Щасливе Березанського району на Миколаївщині понад півроку не розв'язна гостра проблема. Лист про неоднозначну ситуацію надійшов до редакції «УК». Отже, в селі не можуть вирішити, бути чи не бути на території земель комунальної власності сонячній електростанції. Інвестори вмовляють передати землю. Сільрада таке рішення вже ухвалила. А більшість селян виступають проти відведення земель, що призначені для сінокосів та пасовищ. Адже для більшості жителів Щасливого корови були і залишаються годувальницями.

Про наміри будуватися на землях Щасливого заявило ТОВ «Солар Фарм-6».

120 гектарів землі, призначені для сінокосів та випасання худоби, фактично вилучають у селян. Змінюється і цільове призначення. Відтепер земля підпадає під категорію «землі промисловості, транспорту, зв'язку» — для розміщення будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій.

Начебто й добра справа — будівництво об'єкта альтернативної енергетики.

Люди й не проти самої електростанції. Вони проти того, щоб відбирали їхні землі, які годують свійських тварин.

... члени ініціативної групи провели опитування щасливців щодо згоди на передачу земель комунальної власності. Підсумки красномовні. З 401 громадянина 118 висловилися за передачу, 250 — проти, 33 утрималися.

У Щасливому тримають майже 300 корів.

На корову, за нормами для цього південного краю, для випасу потрібно по півгектара, для сінокосів — 1,2 гектара. Нескладно порахувати, що на 300 корів необхідно 540 гектарів. Залишилося тільки 297, з них намагаються вилучити ще 120. Тобто втричі менше від норми. Трави на всіх не вистачить, і годувальниць доведеться вирізати. З такою несправедливістю селяни не погоджуються...

Остаточну крапку в цій історії не поставлено. Частина щасливців висловлюються за компроміс. **Активісти й надалі виборюватимуть правду в судах. У будь-якому разі, доки конфлікту не врегульовано, будувати сонячну електростанцію без згоди громади не можна.**

Укринформ, 12.09.2018

В Україні з'явилися перші 5 сертифікованих енергоаудиторів

В Україні 5 енергоаудиторів пройшли атестацію та отримали право проводити енергетичну сертифікацію будівель та обстеження інженерних систем будівель.

Про це інформує прес-служба Держенергоефективності.

"У співпраці з Держенергоефективності вже створено перші в Україні комісії для атестації енергоаудиторів. Днями у Київському національному університеті будівництва і архітектури відбулася перша атестація енергоаудиторів. За її результатами 5 фахівців отримали право проводити енергетичну сертифікацію будівель та обстеження інженерних систем будівель. Базу атестованих енергоаудиторів опубліковано на сайті агентства", - йдеться у повідомленні.

Сертифікати енергетичної ефективності будівель також буде оприлюднено на сайті агентства.

Державні атестаційні комісії з атестації енергоаудиторів наразі працюють на базі Київського національного університету будівництва і архітектури та Запорізької державної інженерної академії.

Крім того, загалом 22 заклади вищої освіти уклали з агентством угоди щодо співпраці стосовно підготовки та атестації енергоаудиторів. Із усіма підписантами проводяться консультації щодо підготовки навчальних програм.

Комітет ВРУ з питань ПЕК, 13.09.2018

Запровадження системи аукціонів

дасть доступ українцям до дешевої та чистої енергії

12 вересня 2018 року у Верховній Раді України відбувся круглий стіл на тему:

«Світовий досвід запровадження системи аукціонів із закупівлі електричної енергії з відновлюваних джерел», організований Комітетом ВРУ з питань ПЕК, ядерної політики та ядерної безпеки та European Bank for Reconstruction and Development (EBRD).

У рамках круглого столу Директор Департаменту Електроенергетики ЄБРР **Гаррі Бойд-Карпентер** провів презентацію про досвід ЄБРР щодо проведення аукціонів для проектів відновлюваної електроенергетики.

Розвитку відновлюваної енергетики немає альтернатив у світі.

Минуло вже 10 років з моменту запровадження в Україні системи «зелених» тарифів: у вересні 2008 р. був ухвалений закон, яким введено поняття “зелений тариф” для стимулювання виробництва електричної енергії з альтернативних джерел.

Проте, нинішня модель потребує вдосконалення.

Кількість країн, що вже застосовували систему аукціонів із закупівлі енергії з відновлювальних джерел, зростає з 6-ти в 2005 році до приблизно 70-ти - у 2018.

Метою проведення аукціонів є дешевша чиста енергія для всіх українців.

О. Домбровський, Л. Підлісецький та інші колеги-народні депутати в червні зареєстрували законопроект №8449, що має на меті запровадження нової системи підтримки відновлюваної енергетики.

Загалом, 56 народних депутатів подало 8 законопроектів із нової системи підтримки – це певний рекорд у законотворчості в галузі ВДЕ та енергетики.

Додаткова інформація на цю тему – Укринформ, Енергореформа, Бизнес.Цензор.Нет, 13.09.2018 **"ЄБРР закликає Україну запровадити "зелені" аукціони для відновлюваної енергетики"**. "ЄБРР підтверджує одну з важливих переваг аукціонів, а саме - можливість зменшити ціну на «чисту» електроенергію за рахунок підвищення конкуренції між гравцями ринку. Це саме той фактор, який важливий для українського ринку. Також аукціони дають можливість вести «зелений» бізнес на довгострокову перспективу, стимулювати використання інновацій при впровадженні проектів, зробити ринок більш прогнозованим, знизити інвестиційні ризики", - йдеться у повідомленні.

Кабинет Министров Украины, 13.09.2018 **"Сергій Савчук: ЄБРР підтримує ініціативу України щодо переходу на систему "зелених" аукціонів"**.

ЯДЕРНА ЕНЕРГЕТИКА ТА ПРОМИСЛОВІСТЬ

Барометр Южноукраїнська, 03.09.2018

Атомщики требуют увеличения зарплаты и готовятся к акциям протестов

28 августа 2018 года состоялся президиум Центрального комитета профсоюза работников атомной энергетики и промышленности Украины, на котором было принято решение продолжить переговоры с Национальной комиссией, осуществляющей государственное регулирование в сферах энергетики и коммунальных услуг.

Интересующий атомщиков вопрос — повышение заработной платы работников ГП НАЭК «Энергоатом» в соответствии с расчетами, предоставленными Компанией. Также было решено поддержать совместную с профсоюзами энергетических отраслей промышленности Украины позицию относительно изменений в размерах оплаты труда на 2018 год и формирование тарифов для

лицензиатів на 2019 год.

Атомщики планують почати підготовку к акції протеста во время проведення IV Пленума ЦК профсоюзу в Києве, котрий буде проходити в октябрі текущего года, а также собираются созвать робочеє совещание с представителями інформаційних комісій Центрального комітета, профсоюзних комітетів, Організацією молодіжї Атомпрофсоюзу, средств массовой інформації по формированию и реализации інформаційної кампанії по отстаиванию законных прав на достойный труд членів Атомпрофсоюзу.

В открытом письме к **В. Гройсману** Атомпрофсоюз требует от Министерства энергетик и угольной промышленности Украины принять государственную Программу повышения престижности работы и закрепления квалифицированного персонала в атомной энергетике и промышленности Украины...

Основной акцент делается на том, что **стабилизация ситуации в атомной энергетике невозможна без принятия решения по существенному повышению заработной платы персонала АЭС. А для этого срочного решения требует вопрос установления для ГП «НАЭК «Энергоатом» тарифа на электроэнергию с учетом специфики отрасли и с обязательным учетом того, что основной составляющей безопасной эксплуатации атомных электростанций является именно человеческий фактор.**

Енергоатом, 03.09.2018

Генеруючи енергетичне майбутнє України –

Енергоатом презентує Нефінансовий звіт Компанії за 2017 рік (документ)

У 2017 році Енергоатом підтвердив лідерську позицію в енергетиці, забезпечуючи Україну чистою електроенергією, гарантуючи найвищий рівень безпеки, впроваджуючи стратегію корпоративної соціальної відповідальності та орієнтуючись на Цілі сталого розвитку ООН. Результати діяльності за цими та іншим напрямкам, ключові здобутки та плани на майбутнє представлені в черговому Нефінансовому звіті НАЕК «Енергоатом» за 2017 рік. Документ став вже другим Нефінансовим звітом Енергоатома, підготовленим за стандартом GRI (Global Reporting Initiative).

У вступному слові до Нефінансового звіту, президент Енергоатома **Юрій Недашковський** підкреслив: «Ми сумлінно ставимося до наших фінансових зобов'язань – у 2017 році Енергоатом посів 8 місце в ТОП-10 найбільших вітчизняних платників податків, а також досяг суттєвих успіхів, вдосконалюючи виробничі, управлінські та закупівельні процедури. **Зокрема, Компанія приєдналася до Меморандуму про співпрацю у проекті «ProZorro.Продажі», а також заощадила 481,9 млн грн на закупівлях.** Наш успіх було відзначено на конкурсі ProZorro Awards - Енергоатом став переможцем у номінації «Замовник року, що зекономив найбільше грошей».

Він нагадав, що **2017 рік став початком визначного для Енергоатома та всієї країни проекту – будівництва Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива українських атомних електростанцій.**

Серед найважливіших подій 2017 року, які відображено у Нефінансовому звіті Енергоатома, **продовження терміну експлуатації енергоблока №3 Запорізької АЕС, якому передувала масштабна модернізація обладнання блока, спрямована на підвищення безпеки його експлуатації.**

У Нефінансовому звіті наголошується, що **ключовими завданнями Енергоатома на 2018 рік та середньострокову перспективу є виконання запланованих заходів з підвищення безпеки енергоблоків АЕС та роботи з продовження термінів їх експлуатації. У поточному році Енергоатом продовжує докладати зусиль для реалізації проекту «Енергетичний міст «Україна-ЄС», який дозволить розпочати експорт електроенергії з Хмельницької АЕС до країн Європейського союзу. Не менш важливим залишається проект будівництва нових генеруючих потужностей, зокрема енергоблоків №3 та №4 ХАЕС, а також реалізації пілотних проектів з будівництва відновлювальних джерел енергії – чотирьох сонячних електростанцій у межах розташування АЕС.**

Науково-технічна спілка енергетиків та електротехніків України поздоровляє ректора ОНПУ Геннадія Олександровича Оборського, славний викладацький і науковий колектив, всіх випускників – видатних енергетиків України зі 100-річчям ОНПУ.

Facebook, Енергоатом, 04.09.2018

В Одесі стартувала VI Міжнародна науково-практична конференція "Безпека та ефективність атомної енергетики"

У рамках святкування 100-річчя Одеського національного політехнічного університету (ОНПУ) 4 вересня відбулось урочисте відкриття VI Міжнародної науково-практичної конференції **"Безпека та ефективність атомної енергетики"**.

Відкриваючи конференцію перший віце-президент – технічний директор НАЕК «Енергоатом» **Олександр Шавлаков** наголосив, що атомна генерація України, якій за останні роки доводилось працювати в умовах надзвичайного стану в енергетиці, знову й знову доводить, що атомна енергетика є найбільш надійним і стійким до будь-яких стресових ситуацій джерелом екологічно чистої електроенергії. У найбільш напружені для країни часи, частка виробництва НАЕК "Енергоатом" у загальному виробництві електроенергії в країні подекуди перевищувала 68%. Незважаючи на екстремальні навантаження, атомники не на хвилину не припиняють своєї роботи, не припиняють виконувати завдання щодо підвищення безпеки атомних енергоблоків та продовження термінів їх експлуатації.

"...Саме в Одеському Національному політехнічному університеті була створена найстаріша в Україні Кафедра атомних електростанцій, викладацький колектив якої вже понад 50 років готує висококласних фахівців. Кадри завжди були головним активом атомної генерації. Для багатьох провідних фахівців Енергоатома Одеська політехніка стала відправною точкою їх подальшого професійного зростання. Для мене велика честь вітати учасників Конференції в стінах Одеської політехніки - одного з провідних центрів підготовки кадрів для атомної енергетики не лише України, а й інших країн, що експлуатують атомні електростанції. Упевнений, що об'єднавши наші сили і досвід, ми зможемо подолати всі перешкоди на шляху подальшого розвитку атомної енергетики України. Бажаю учасникам Конференції злагодженої і результативної роботи!"

Додаткова інформація на цю тему – Atomic-energy.ru, 12.09.2018 "Одесский университет организовал конференцию "Безопасность и эффективность"

атомной энергетики". В рамках празднования 100-летия Одесского политехнического университета (ОНПУ) с 4 по 6 сентября в стенах Политехники состоялась VI Международная научно-практическая конференция «Безопасность и эффективность атомной энергетики». Мероприятие было организовано НАЭК «Энергоатом» и ОНПУ при содействии Национальной академии наук Украины. В работе конференции приняли участие более 160 участников.

Во время панельных дискуссий участники конференции обсуждали стратегические направления развития атомно-энергетического комплекса Украины, внедрение современных систем диагностики, управления ресурсом, обращение с ОЯТ и РАО. Представили перспективные пути совершенствования ядерных технологий, в частности, в вопросах повышения ядерной и радиационной безопасности. Поделились своим видением и опытом в вопросах организации и планирования ремонтного обслуживания и контроля работы оборудования энергоблоков, а также совершенствования подготовки, переподготовки и повышения квалификации персонала предприятий ядерной энергетики.

Первый заместитель директора международного центра Всемирной ассоциации операторов атомных электростанций (МЦ ВАО АЭС), выпускник ОНПУ **Анатолий Кириченко** лично вручил ректору ОНПУ **Геннадию Оборскому** знак отличия Международного центра ВАО АЭС «За значительный вклад в подготовку высококвалифицированных кадров для атомной энергетики». С приветственными речами также выступили директор Института твердого тела, материаловедения и технологий Национального научного центра «Харьковский физико-технический институт», член-корреспондент НАН Украины, профессор **Виктор Воеводин** и многие другие участники.

Особое внимание в рамках конференции, было уделено проекту достройки энергоблоков №3,4 ХАЭС.

Генеральный директор ОП «Атомпроектинжиниринг» (АПИ) **Александр Рыбчук** во время своей презентации отметил, что в проекте достройки энергоблоков №3,4 Хмельницкой АЭС учтены дополнительные и новые технические решения по системам безопасности блоков.

При достройке блоков будут предусмотрены мобильные дизель-генераторные станции напряжением 0,4 кВ и 6 кВ для каждого из энергоблоков для резервного электропитания оборудования в случае полного обесточивания АЭС. Также энергоблоки будут оборудованы системами безопасности для «тяжелых» аварий, которые должны обеспечить надежную изоляцию опасных факторов в герметичной среде и здания реактора.

НАЭК «Энергоатом» рассматривает реализацию пилотного проекта «Энергетический мост «Украина - Европейский Союз» непосредственно в комплексе с достройкой энергоблоков №3, 4 ХАЭС и развитием инфраструктуры межгосударственных электрических сетей путем восстановления линии 750 кВ «Хмельницкая АЭС - Жешув».

Целью проекта является создание условий для интеграции объединенной энергетической системы Украины к европейской энергосистеме ENTSO-E за счет обеспечения экспорта электроэнергии из энергоблока №2 Хмельницкой АЭС в страны Европейского Союза и создание на этой основе механизма финансового обеспечения развития генерирующих мощностей атомной энергетики - финансового инструмента для достройки Хмельницкой АЭС.

Оживленную дискуссию вызвали доклады, посвященные регулированию частоты тока в объединенной энергосистеме Украины с помощью атомных энергоблоков.

Кроме того, участники Конференции выразили убеждение, что в ситуации, когда заработная плата украинских атомщиков является неконкурентной по сравнению с их зарубежными коллегами, крайне важным становится поиск стимулов для привлечения на АЭС молодых специалистов, которые сейчас учатся на профильных кафедрах.

В ходе Конференции также состоялось награждение преподавателей Одесского национального политехнического университета Почетными наградами НАЭК «Энергоатом» - за добросовестный плодотворный труд, значительный личный вклад в дело подготовки высококвалифицированных специалистов для атомной энергетики Украины и по случаю 100-летия основания Одесского национального политехнического университета.

Высокий уровень подготовки студентов ОНПУ обеспечивается соответствующим преподавательским составом вуза, в котором есть лауреаты Нобелевской и Государственных премий, заслуженные деятели науки и техники.

18 сентября 2018 года Одесский национальный политехнический университет будет отмечать свое 100-летие.

Енергоатом, 11.09.2018 **«Олександр Шавлаков: Атомна енергетика – основа енергобезпеки всієї країни, а кадри її головний актив».**

Енергоатом, 04.09.2018

Виготовлення обладнання для першої черги ЦСВЯП на заводі Holtec знаходиться на завершальній стадії

27-30 серпня делегація НАЕК «Енергоатом» на чолі з президентом компанії **Юрієм Недашковським** перебувала з робочим візитом на заводі AMD (Advanced Manufacturing Division, місто Камден, США) компанії **Holtec International**, за технологією якої ведеться будівництво Централізованого сховища відпрацьованого палива (ЦСВЯП) для українських АЕС. Крім фахівців Енергоатома, завод компанії Holtec також відвідали в. о. голови Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки Верховної Ради України **Олександр Домбровський**, представники Державної інспекції ядерного регулювання України та Державного науково-технічного центру з ядерної та радіаційної безпеки (ДНТЦ ЯРБ).

У ході візиту представники Енергоатома взяли участь у заводських випробуваннях обладнання для ЦСВЯП, яке виготовляється на заводі AMD компанії Holtec... Частина обладнання для транспортно-перевантажувальних операцій вже поставлена на українські АЕС, де тривають підготовчі роботи з транспортування відпрацьованого палива до ЦСВЯП.

За підсумками візиту, Юрій Недашковський повідомив, що практично все великогабаритне обладнання для першої черги ЦСВЯП вже виготовлено та чекає на відправку до України або знаходиться на фінальній стадії виготовлення.

У ході візиту також відбулась робоча нарада, під час якої українські та американські фахівці обговорили питання впровадження в Україні малих модульних реакторів (SMR-160) та ознайомились з потужностями по їх виробництву. На нараді було також обговорено перспективи використання в Україні сучасних промислових накопичувачів енергії (energy storage), розробку

яких веде компанія Holtec.

Енергоатом, ЮУАЕС, 05.09.2018

**На Южно-Українському енергокомплексі
побували молоді інженери з Німеччини**

На Южно-Українському енергокомплексі 3 та 4 вересня побували молоді інженери з Німеччини. До складу делегації увійшли представники організації «Молоде покоління» Ядерного товариства (КТГ*). Візит відбувся в рамках ознайомчої поїздки на Южно-Українську та Чорнобильську атомні станції.

У програмі екскурсії гості - відвідали Южно-Українську АЕС, Ташлицьку ГАЕС і Олександрівську ГЕС, спілкувалися з фахівцями, які безпосередньо їх експлуатують. У машзалах діючих енергоблоків атомної станції та на повномасштабному тренажері блочного щита управління працівники енергокомплексу детально розповіли німецьким інженерам про пріоритети безпеки, екологічні та соціальні напрямки своєї діяльності.

Представник КТГ **Себастьян Хан** зазначив, що вражений тим, як у складі енергокомплексу в одній зв'язці працюють АЕС, ГЕС і ГАЕС. Він вважає, що для території, де розташовано підприємство, одночасна робота його трьох складових - дуже добра концепція розвитку.

«Подібні зустрічі дуже корисні для розвитку Українського ядерного товариства та атомної галузі в цілому, - підкреслює лідер напрямку роботи з громадськістю УкрЯТ у м.Южноукраїнську **Денис Бутирський**. - Я впевнений, що для представників двох країн цей візит був змістовним. Ми обмінялися інформацією, отримали нові знання. Вважаю, це допоможе нам позитивно впливати на подальший розвиток нашої галузі. Можливо, в майбутньому ми відвідаємо АЕС у Німеччині і дізнаємося, як організовується робота на їхніх підприємствах».

Коммерсант Россия, 07.09.2018

Украина усиливает ядерное сотрудничество с США

Янина Соколовская

Совет по национальной безопасности и обороне Украины (СНБУ) решил усилить защиту украинских ядерных установок, материалов и радиоактивных отходов, сообщила пресс-служба СНБУ. При этом собеседник, близкий к этой структуре, заявил, что речь идет об усилении охранных мероприятий на украинских атомных станциях. «Это связано в том числе с нарастающей угрозой со стороны России, а также с необходимостью сотрудничества с американскими предприятиями», — отметил собеседник.

Как сообщал посол страны в США **Валерий Чалый**, Киев пришел к договоренностям с американской компанией **Holtec** о строительстве малых ядерных реакторов и хранилищ отработанного ядерного топлива. Эти хранилища появятся на всех атомных станциях Украины.

Министр экологии и природных ресурсов Украины **Остап Семерак** считает, что в комплексе с этим проектом будет реализовываться и строительство хранилищ отработанного ядерного топлива на **Хмельницкой, Ровенской и Южно-Украинской АЭС**, где **Holtec** выиграла тендеры, сделав Украине наиболее интересные предложения.

Собеседник, близкий к украинской президентской администрации, заверил: страна никоим образом не нарушает свои обязательства по нераспространению

ядерних вооружений. «Українського урана хватит для того, чтобы создать замкнутый ядерный цикл и самим изготавливать топливо для своих АЭС. Но мы соблюдаем договоренности. Мы не обогащаем уран, мы покупаем российские твэлы. Но учитывая нынешнее состояние украино-российских отношений, скорее всего от этих поставок рано или поздно придется отказаться. Мы должны быть к этому готовы, наши американские партнеры способны оказать нам здесь помощь».

Додаткова інформація на цю тему – ДеПо.іа, 07.09.2018 «Ставка на кібервійну: Хто захищає українські АЕС від Путіна».

4 вересня в польській Криниці-Здруй стартував **28-й Економічний форум**, який ще називають "польським Давосом".

Одна з головних тем сучасності - кіберпростір, який став полем битви у багатополлярному світі

У грудні 2015-го відбулася перша кібератака на системи управління трьох операторів енергетичної мережі України. За рік, в грудні 2016-му хакери атакували підстанцію "Північна" компанії "Укренерго".

Влітку 2017-го вірус notPetya зашифрував і вивів з ладу комп'ютери і системи в багатьох країнах світу, завдавши компаніям мільярдних збитків. Найбільше постраждала Україна, з якої і почалося його розповсюдження через програмне забезпечення.

З того часу масштабних і гучних хакерських атак не було, але загалом вони відбуваються щоденно, хоч і не потрапляють у ЗМІ. Центр кіберзахисту НАТО, команди Cyber Rapid Reaction, працюють 24 години на добу, про що відкрито говорять в Альянсі.

Чому відбувається кібервійна. Відповідь на це питання дуже проста. Однополярного світу, який сформувався після розпаду СРСР із гегемоном у вигляді США, більше не існує. Він став біполярним, в якому потужні гравці, як Китай, Росія, країни ЄС прагнуть посісти місце під сонцем. А такі як Україна, обирають союзником кого стати. США, зрозуміло ж, прагне зберегти свій вплив. Через це відбувається не тільки кібервійна, а й всі конфлікти в цілому, включно з війною в Україні. Кіберпростір став дуже зручним полем для битви.

Європейці визнають, що у них існують проблеми з попередженням загроз через верховенство права, яке зокрема захищає приватний простір і дані. У країнах, де панує юридична анархія, таких як Росія, взяти під ковпак кіберпростір набагато простіше. Через це західний світ лишається на крок позаду. І стає зручною мішенню для кібератак.

Окрім названих недоліків - неможливість повноцінно контролювати кіберпростір та швидко виявляти організатора атак - додається брак кадрів і кіберосвіти. З останнім у ЄС вже починають боротися.

Президент ISACA, українець **Олексій Янковський** висловив дуже цікавий підхід, за яким під освітою необов'язково треба розуміти професійну підготовку фахівців. Для того, щоб покращити протидію кіберзагрозам необхідно навчити людей розрізняти віруси, фішингові атаки та інші моменти. За його словами, оскільки люди проводять багато часу у смартфонах, підхід до підвищення обізнаності має бути направлений, наприклад, на додатки з анекдотами, короткі історії, навчальні ігри та ін. Навіть 3 хвилин на день буде достатньо.

"Цей процес називається **microlearning**", - зазначає Янковський.

Зокрема, це допоможе дати людям елементарні знання. Бо сьогодні мало хто

здумується над тим, що будь-який безкоштовний контент, сайти з піратськими фільмами можуть мати вірус-шпигун, який не виявлятиме звичайна програма антивірусу.

Кадрова проблема у питаннях кібербезпеки в світі сьогодні є ключовою.

Як розповів представник чеської палати депутатів **Ян Ліпавський**, країни Вишеградської четвірки (Польща, Угорщина, Словаччина та Чехія) вже створюють спільний координаційний центр, який опрацюватиме всі кібератаки на мережі країн, і ділитиметься інформацією.

Взагалі, ЄС та НАТО тісно співпрацюють у питаннях кібербезпеки в рамках Технічної угоди про кіберзахист, яка була підписана в лютому 2016 року. У липні 2016 союзники підтвердили захисний мандат НАТО і визнали кіберпростір як область операцій, в якій НАТО має захищатися так само ефективно, як і в повітрі, на суші і в морі.

Також майже всі союзники з 2016-го року модернізували свій кіберзахист.

Зі сторони НАТО фінансується зміцнення відповідної освіти. На саміті в Брюсселі в 2018 році союзники домовилися про створення нового Центру операцій в кіберпросторі в рамках посиленої командної структури НАТО. Вони також погодилися з тим, що НАТО може використовувати національні кіберможливості для своїх місій і операцій. Окрім цього, альянс співпрацює з промисловістю через галузеве кіберспівробітництво, захищаючи стратегічні об'єкти.

Хто захищає Україну. Питання захисту стратегічних об'єктів в Україні, насправді, є важливим для всього світу.

Враховуючи те, що не так давно президент України **Петро Порошенко** підписав закон про Нацбезпеку, в якому особлива увага приділялася саме кібербезпеці, виникає питання, а хто саме відповідає за неї?

На форумі вдалося поговорити про це з розвідником, генерал-лейтенантом **Віктором Гвоздем**. Він саме був організатором панельної дискусії на тему кібервійни.

"У нас з ними (західними партнерами) тісне співробітництво, бо Україна сьогодні фактично є форпостом. І через нас проходять всі шляхи, через які здійснюються атаки на інфраструктуру країн НАТО (йдеться про кабель трафіку) та України. Ми зацікавлені один в одному", - розповідає Гвоздь.

Також він додав, що великі кошти з різних країн надходять в Україну сьогодні для посилення технічного рівня захисту критичної інфраструктури, атомної енергетики та держустанов. Фактично це відповідає стратегії НАТО - країни Альянсу, як вже говорилося, посилили власні технічні можливості. Але і говорить про те, що саме НАТО є головним захисником наших АЕС. Для Росії це окремий привід тестувати нові віруси саме на нас, з метою пошуку вразливих місць саме в системі Альянсу.

За технологічним рівнем Україна відстає від західних країн, насамперед, це стосується рівня державного фінансування.

Але в Україні, як і в Європі, існує велика кадрова проблема. За словами В. Гвоздя, якщо фахівець з кібербезпеки у приватному секторі може стартувати із зарплати в \$3 тис., то в державних органах він зароблятиме в рази менше.

Чого хоче Росія. Велику увагу дискусіям форуму з безпеки приділили росіяни. Був на них головний редактор журналу "Національна оборона", військовий експерт, ідеологічний пропагандист **Ігор Коротченко**. А головну позицію Москви у

кібервійні висловила Голова департаменту стратегічного планування та економічної політики з університету Ломоносова **Олена Ведута**. За її словами, політика Європи та заходу в цілому із пошуком ворогів, організаторів кібератак - це вчорашній день.

"З цими загрозами нам варто навчитися жити. І створити новий економічний порядок співіснування, адаптований до цих загроз, замість того, який існує сьогодні", - сказала вона.

Фактично, росіянка натякнула, що Кремль використовує кібервійну як ще один інструмент зміни світового порядку. З однієї сторони, це зброя у глобальній боротьбі в біполярному світі, контролювати яку Захід наразі не може. З іншої - кіберконфлікт є вікном для діалогу між Москвою і Заходом. Причому, тут Росія виступатиме з позиції сильнішого.

На це можна відповісти словами президента американського Центру з вивчення війни нового покоління Ніла Петерсона, який підсумував: "Я вважаю, що наразі ми, НАТО, програємо цю війну". Але ще не вечір. І те, що Захід виробляє стратегію протидії, дасть плоди в майбутньому".

Енергоатом, ЮУАЕС, 10.09.2018

На Южно-Українській АЕС завершила роботу місія підтримки ВАО АЕС

На ЮУАЕС 7 вересня завершила роботу місія підтримки* (МП) ВАО АЕС (Всесвітня асоціація організацій, що експлуатують атомні електростанції). Її було присвячено темі «Впровадження проактивної (попереджувачої) культури ядерної безпеки». Під час місії міжнародні експерти представили кращий світовий досвід, а також запропонували фахівцям рекомендації з вдосконалення процесу впровадження проактивної культури ядерної безпеки на їх підприємстві.

Підбиваючи підсумки місії, керівник команди ВАО АЕС **Іван Гончаров** відзначив достатній рівень прогресу впровадження проактивної культури ядерної безпеки на южно-українському майданчику: «Вивчивши ситуацію, міжнародні експерти переконалися в тому, що впровадження культури безпеки на підприємстві просувається успішно. По завершенні роботи ми надали по шість рекомендацій і пропозицій для того, щоб удосконалити процес, який вже реалізується. Це спеціалізовані, конкретні рекомендації, які стосуються дуже специфічних областей і пов'язані більше з удосконаленням процесів статистичного аналізу». Експерти також підкреслили відкритість персоналу атомної станції та чітко виражене прагнення вдосконалювати культуру безпеки на підприємстві.

*Проведення місій підтримки є однією з ефективних програм ВАО АЕС, що сприяє підвищенню безпеки і надійності експлуатації атомних електростанцій всього світу. Вони є добровільними і виконуються за заявками атомних станцій.

ЭлектроВести, 11.09.2018

К 2020 году на Ташлыкской ГАЭС достроят третий гидраагрегат

На Южно-Украинском энергокомплексе состоялось открытое обсуждение инвестиционных программ, проектов тарифов на отпуск выработанной Ташлыкской ГАЭС и Александровской ГЭС электроэнергии на 2019 год, а также изменений в их инвестиционные программы на 2018 год.

Мероприятие проведено с целью соблюдения принципов прозрачности при принятии решений, достижения баланса потребителей, лицензиатов и государства, обеспечения беспрепятственного доступа к информации по установлению тарифов в

соответствии с порядком проведения открытого обсуждения проектов решений НКРЭКУ.

Открытое обсуждение проектов тарифов на отпуск выработанной Ташлыкской ГАЭС и Александровской ГЭС электроэнергии на 2019 год прошло в конференц-зале каскада ГЭС-ГАЭС при участии представителей дирекции НАЭК «Энергоатом», ОП «Южно-Украинская АЭС», местных органов исполнительной власти и органов местного самоуправления города Южноукраинск и Александровской объединенной территориальной громады. В его ходе было отмечено, что формирование тарифов на отпуск электрической энергии и их структуры осуществлено в соответствии с годовым планом производства и отпуска электроэнергии, планируемых экономически-обоснованных расходов, на основе которых рассчитывается и устанавливается тариф.

В ходе обсуждения начальник сектора дирекции по инвестициям и перспективному развитию НАЭК «Энергоатом» **Александр Сазанович** особое внимание уделил достройке Ташлыкской ГАЭС, в частности ее второй очереди - гидроагрегата №3. «Этот проект является очень важным для нас. Поэтому прошу рассмотреть, обсудить и поддержать его», - обратился он к собравшимся.

Александр Сазанович отметил, что утвержденная НКРЭКУ на 2018 год инвестиционная программа Александровской ГЭС на текущий момент уже выполнена на 92%, Ташлыкской ГАЭС - на 64%. Дополняя его, южно-украинские специалисты доложили, что расходы по некоторым уже реализованным работам удалось сократить. Исходя из этого, представители энергокомплекса предложили перенаправить сэкономленные средства на мероприятия, которые остаются в стадии реализации, без изменения общей стоимости инвестпрограмм.

Інформація на цю тему – ЮУАЕС, Енергоатом, Терминал, 10.09.2018 «На Южно-Українському енергокомплексі відбулося відкрите обговорення проектів тарифів на відпуск виробленої Ташлицькою ГАЕС і Олександрівською ГЕС електроенергії на 2019 рік».

UAenergy.org, 11.09.2018

"Енергоатом" пропонує вдвічі підвищити тарифи своїх гідроелектростанцій

НАЕК "Енергоатом" пропонує підняти тариф для Ташлицької гідроакумуючої електростанції (ГАЕС) та Олександрівської гідроелектростанції (ГЕС) у 2019 році в 1,9 і 2,4 рази відповідно. Таку інформацію озвучили на обговоренні інвестиційних програм на наступний рік на Южно-Українському енергокомплексі.

"Енергоатом" пропонує підвищити середній тариф для Ташлицької ГАЕС у 2019 році до 561,25 коп/кВт•год, для Олександрівської ГЕС – до 278,91 коп/кВт•год. Тоді як у 2018 році тариф Ташлицької ГАЕС складає 295,85 коп/кВт•год, а Олександрівської ГЕС - 114,93 коп/кВт•год.

У 2019 році компанія планує добудувати третій агрегат Ташлицької ГАЕС.

Запорожье. Городской портал, 11.09.2018

Компьютерные системы атомной станции отделены от внешнего мира

В конце прошлого года в информационном пространстве выплыло заявление одной из украинских хакерских организаций – о том, что ей якобы удалось взломать сервер Запорожской АЭС и даже получить некоторые данные.

Заявление, безусловно, громкое, поэтому не удивительно, что журналисты до сих пор задают вопросы специалистам ЗАЭС. Так, недавно этому был посвящен сюжет на запорожском канале ТВ-5, где со стороны атомной станции было дано на этот счет разъяснение.

Конечно, на АЭС используются передовые компьютерные технологии. На энергоблоке – новейшие системы управления. Но это компьютеры со специфическим программным обеспечением. И что самое главное – это компьютерное оборудование не имеет связи с интернетом. Специалисты ЗАЭС акцентируют: какое-либо вмешательство в работу реакторов со стороны невозможно! Компьютерные системы атомной электростанции локализованы, отделены от внешнего мира, и никакие вирусы и хакеры этому оборудованию не страшны.

Енергореформа, 12.09.2018

«Енергоатом» платитиме по 1000 грн стипендії кращим студентам

НАЕК «Енергоатом» призначив персональні стипендії за перше півріччя 2018 року 37 кращим студентам із загальної кількості тих, хто опановує професію за тристоронніми договорами з атомними станціями, повідомила прес-служба компанії.

Стипендію призначено відповідно до «Положення про персональну стипендію ДП «НАЕК «Енергоатом». Розмір персональної щомісячних стипендій складає 1000 грн. Загальна сума виплат по компанії складає 222 тис грн.

Грошові виплати за успішне навчання майбутні працівники АЕС отримають згідно зі спільним рішенням адміністрації та профспілкового комітету «Енергоатому», за поданнями **вчених рад закладів вищої освіти, що готують кадри для атомної енергетики**, йдеться у релізі. 14 стипендіатів навчаються за тристоронніми угодами з Южно-Українським енергокомплексом.

На даний час у ВП ЮУАЕС тристоронні договори на підготовку молодих спеціалістів укладено з 7 закладами вищої освіти: Одеським національним політехнічним університетом, Вінницьким національним технічним університетом, Національним університетом «Львівська політехніка», Національним технічним університетом України «Київський політехнічний інститут», Українським державним хіміко-технологічним університетом, Національним технічним університетом «Харківський політехнічний інститут» і Київським національним університетом ім. Тараса Шевченка.

Енергоатом, ЮУАЕС, Енергореформа, 13.09.2018

На ЮУАЕС впроваджується діагностичний комплекс для визначення стану кабельних ліній

У рамках виконання заходів Комплексної (зведеної) програми підвищення безпеки (КзПБ) енергоблоків АЕС за фінансової допомоги ЄБРР на Южно-Українську АЕС надійшло обладнання виробництва австрійських компаній «BAUR GmbH», Omicron і Metrel.

«Ми отримали 18 одиниць нового обладнання. У його переліку є й пересувна автоматична кабельна лабораторія на базі машини FORD Transit для випробувань, вимірювань, діагностики та пошуку місць пошкоджень кабельних ліній, - повідомляє начальник лабораторії високовольтних випробувань ЕЦ ВП ЮУАЕС **Олександр Буханько**. - Лабораторія дозволить діагностувати кабелі методом

вимірювання тангенса часткових розрядів, проводити випробування змінною напругою зниженої частоти 0,1 Гц, за допомогою акустичного та індуктивного методів визначати місця пошкодження кабелю. Нове устаткування дає можливість застосовувати неруйнівні методи випробувань. Наша кінцева мета - безаварійна робота енергоблоків. Заздалегідь знаючи про подію, що розвивається, ми зможемо її запобігти».

Новий діагностичний комплекс дозволить фахівцям вирішити одне із завдань КзПБ - визначити залишковий ресурс кабельних ліній. «Це дуже копітка робота, яка займе не один рік, - уточнює О. Буханько. - Нам доведеться випробувати велику кількість кабелів, щоб напрацювати базу даних. Для того, аби зрозуміти тенденцію старіння всього кабельного господарства, його діагностику проводитимемо щорічно».

НАСЛІДКИ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

ГСП Чернобыльская АЭС, 06.09.2018

Сейду Валерія Олександровича призначено виконуючим обов'язки генерального директора ДСП ЧАЕС

3 вересня 2018 року Ігор Іванович Грамоткін припинив виконувати обов'язки генерального директора Державного спеціалізованого підприємства "Чорнобильська АЕС".

Відповідно до постанови КМУ №777 від 3.09.08 р. конкурсний відбір і призначення керівників державних підприємств здійснюється Кабінетом Міністрів України.

До цього часу, відповідно до положення ДАЗВ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів №564, з урахуванням вимог ст.9 Закону України "Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії", Головою агентства з управління зоною відчуження **В.В. Петруком** був підписаний наказ про покладення виконання обов'язків генерального директора ДСП ЧАЕС на першого заступника генерального директора ДСП ЧАЕС **Сейду Валерія Олександровича**.

nk.org.ua, 10.09.2018

Квитки у Чорнобиль продаватимуть онлайн

У зоні відчуження в тестовому режимі запрацювала система "Електронний квиток". Це забезпечить оперативність, комфорт та прозорість процедур відвідування Чорнобиля.

"Завдяки процесам автоматизації нової системи спрощується процедура подання заяв для поїздки до зони відчуження та скорочуються терміни для їх опрацювання. На цей час система працюватиме паралельно з нинішнім алгоритмом подання заяв, як пілотна. Результати будуть проаналізовані та на основі висновків систему допрацюють", - говорить директор "Центру організаційно-технічного і інформаційного забезпечення управління зоною відчуження" **Андрій Наумов**, повідомляють у прес-службі Державного агентства України з управління зоною відчуження.

Фізична перевірка паспортів та транспортних засобів збережуть у повному обсязі. Система "Електронний квиток" передбачає запровадження в дію нововедення на всіх контрольно-пропускних пунктах.

Голос Украины, 13.09.2018

Практические учения с коллегами из Германии

Виктория Леонова

Специалисты Ривненской АЭС приняли участие в международных тренировочных учениях по измерению ионизирующего излучения в зоне отчуждения Чернобыльской АЭС.

Спецучения в зоне отчуждения ЧАЭС проводили 60 специалистов по радиационной защите и аварийному реагированию Германии и Украины. Радиологическую разведку вели на четырех подготовленных автомобильных маршрутах в зоне отчуждения и четырех пешеходных маршрутах в городе Припять. В составе технического арсенала - 18 оснащенных мобильных спецлабораторий, гексакоптер и вертолет МИ-2. Также в рамках учений ее участники посетили государственные специализированные предприятия «Экоцентр» и «Чернобыльская АЭС», загоризонтную радиолокационную станцию «Дуга».

В ходе учений испытали новое оборудование для индивидуального дозиметрического контроля - дозиметры ДКГ-21М производства львовского предприятия «Спарринг-Вист», а также интеллектуальные детекторы гамма-излучения «Gamma Sapiens», которые осуществляли онлайн-передачу результатов измерения в информационную систему РАЭС «Спрут». Автомобильный маршрут специалистов Ривненской АЭС совместно с европейскими коллегами предусматривал исследование территории «по западному следу».

РІЗНЕ

Электровести, 01.09.2018

Самые высокооплачиваемые рабочие специальности в США.

Больше всех получают сотрудники атомных станций и электрики

Издание Forbes собрало 10 самых высокооплачиваемых рабочих специальностей, где зарплата в среднем выше, чем у обычного офисного планктона.

США испытывают нехватку персонала рабочих специальностей. Некоторые аналитики предсказывают, что к 2025 году 57% из 3,5 млн вакансий будут незаполнены. Среди молодежи такая работа не очень популярная, многие хотят офисную работу, которая считается более престижной и высокооплачиваемой.

Подобная проблема существует, например, и на украинских АЭС.

Основная причина увольнений и расторжений договоров - низкий уровень заработной платы и отсутствие жилья.

Если брать США, то расклад по зарплатам выглядит следующим образом.

10. Машинист метро и общественного транспорта

\$63 950 в год. Рабочих мест: 12 070.

...

8. Операторы нефтеперерабатывающих заводов

\$68 190 в год. Рабочих мест: 38 700.

7. Монтажники и ремонтники линий электропередач

\$68 710 в год. Рабочих мест: 116 650.

6. Оператор газоперерабатывающего завода

\$69 600 в год. Рабочих мест: 14 890.

- ...
4. Операторы электростанций
\$75 970 в год. Рабочих мест: 34 170.
- ...
2. Электрики и электромонтеры
\$77 770 в год. Рабочих мест: 24 430.
1. Операторы атомных станций
\$94 350 в год. Рабочих мест: 6100.

УНН, 06.09.2018

Макрон пообіцяв, що Франція першою в світі закриє всі ТЕЦ

Франція стане в майбутньому першою країною, яка закриє всі свої теплоелектроцентралі. Таку заяву зробив у столиці Люксембургу президент Еммануель Макрон.

“Ми закриємо всі теплоелектростанції у Франції. Ми станемо першою країною, яка це зробить. Для мене абсолютним пріоритетом є виконання наших зобов’язань по екології”, — сказав Макрон. Він не навів жодних термінів здійснення такої амбітної програми.

“Настав час приймати такі рішення, які будуть не просто запевненнями у намірах і заклинаннями, а справжніми діями. Справжня екологія — це дії”, — додав французький президент.

Він нагадав, що “рік тому Франція прийняла безпрецедентний план захисту клімату”. “Франція — це країна, основою енергетики якої є експлуатація атомних електростанцій. Але якщо подивитися на структуру енергетики із точки зору викиду парникових газів, то найгіршими є саме вугільні та інші ТЕЦ. Ми станемо першими, хто всіх їх закриє”, — заявив господар Єлисейського палацу під оплески залу.

“Тобто Франція стане першою країною, яка буде виробляти електрику тільки на основі експлуатації атомних станцій і використання поновлюваних джерел енергії, які ми зараз розширюємо, запустивши нещодавно шість офшорних вітряних електрогенераторів, — сказав Макрон. — При цьому я не маю наміру знижувати рівень енергетичного суверенітету країни, імпортуючи газ із держав, які не поділяють наші цінності”.

“Я також не збираюся в разі зміни ситуації знову відкривати ТЕЦ”, — запевнив він. У той же час Макрон визнав, що певну проблему в зв’язку з закриттям ТЕЦ представлятиме працевлаштування їх працівників.

Atomic-energy.ru, 10.09.2018

Китай представил проект реактора для атомной ТЭЦ

В Китае разработан проект атомного реактора Yanlong для централизованного теплоснабжения, сообщает ресурс World Nuclear News со ссылкой на информационное сообщение Китайской национальной ядерной корпорации (CNNC).

Реактор Yanlong мощностью 400 МВт, упоминаемый также под названием DHR-400, был впервые испытан ещё в ноябре 2017 года.

Информацию об имеющихся у Китая масштабных планов по использованию АЭС не только для выработки электроэнергии, но и для теплоснабжения, обнародовал 7 сентября на симпозиуме Всемирной ядерной ассоциации (WNA) президент Шанхайского Института ядерных исследований и проектирования Мингуан Чжэн (Mingguang Zheng), являющийся по совместительству вице-президентом CNNC.

Как заявляют разработчики, к числу преимуществ нового реактора относятся повышенные характеристики безопасности, такие как специальные меры по предотвращению расплава топлива и усиленная радиационная защита, что позволяет размещать такие реакторы даже в плотной городской застройке.

В информационном сообщении CNNC также говорится, что проектный срок службы реактора составляет 60 лет и цена за гигакалорию производимой тепловой энергии является более низкой, чем за тепловую энергию, производимую на угольных ТЭЦ.

Работы по созданию атомных ТЭЦ начались в Китае ещё в 1980-х годах. В 1983-1984 годах Институт атомной энергии и технологий (INET) при университете Циньхуа разработал два вида реакторов для теплоснабжения ближайших районов – с реакторами бассейнового и корпусного типа. В качестве основного направления был выбран вариант корпусного реактора. Строительство такового экспериментального реактора мощностью 5 МВт под названием NHR5 осуществлялось с 1986 по 1989 год. Впоследствии на его основе был создан более мощный демонстрационный реактор NHR200-II.

Atomic-energy.ru, 11.09.2018

В Бельгии одобрили строительство нового исследовательского реактора Myrrha

Правительство Бельгии приняло решение о выделении 558 млн евро на строительство нового исследовательского и изотопного реактора Myrrha на территории национального ядерного центра SCK-CEN.

Данная сумма будет распределена на период с 2019 по 2038 годы. Вступление реактора в действие намечено на 2026 год. Суммы, которые будут выделены после этой даты, будут направлены на затраты по эксплуатации реактора. Оператором будущего реактора и формальным получателем средств является международная неправительственная организация AISBL/IVZW Myrrha

Реактор Myrrha будет представлять собой многоцелевую подкритическую сборку, в которой для инициирования цепной реакции будут использоваться специально ускоренные протоны...

Новый реактор должен будет заменить нынешний реактор BR2, срок службы которого подходит к завершению. Задачи, ставящиеся перед новым реактором – отработка технологий «дожигания» долгоживущих изотопов, образующихся в составе отходов АЭС, производство изотопов для ядерной медицины, а также научные исследования в области атомной физики, физики твёрдого тела и материаловедении.

Реактор создаётся под эгидой общеевропейского проекта «Европейская стратегия по инфраструктуре исследовательских реакторов» (European Strategy Forum on Research Infrastructures), к которому относятся, в частности, также реактор им. Жюля Горовица во французском Кадараше и изотопный реактор Pallas в Нидерландах. Согласно международным договорам, 40% средств на строительство реактора вносит Бельгия, остальная доля приходится на ЕС.

Atomic-energy.ru, 12.09.2018

Французская Orano открыла первое крупное предприятие после своей реорганизации

На площадке Трикастен на юге Франции, в окрестностях одоимённой АЭС,

состоялась церемония открытия нового завода по конверсии урана, принадлежащий корпорации Orano (бывшая AREVA).

Целью предприятия является конверсия урана – т.е. превращение его в газообразный гексафторид UF₆. Эта операция требуется потому, что для производства ядерного топлива необходимо обогащение урана (увеличение в нём концентрации урана-235). Для того, чтобы применить известные обогатительные технологии (например, с помощью газовых центрифуг или диффузионным методом), необходимо использовать газообразные соединения урана, и именно гексафторид UF₆ по своим физическим свойствам наиболее подходит для этих целей.

Введённый в строй завод примечателен тем, что это первое крупное предприятие, открытое компанией Orano, которая была создана в начале 2018 года как основной преемник бывшей корпорации AREVA после её реорганизации.

Новый завод – это лишь первое предприятие, построенное в рамках масштабного проекта Comurhex II. **Строительство продолжалось около 10 лет и обошлось в 5 млрд евро. В рамках этого проекта планируется также строительство ещё одного завода в Мальвези в окрестностях Нарбонны.**

Проект Comurhex II был начат ещё корпорацией AREVA в 2007 году. Как говорится в заявлении компании, в рамках проекта были аккумулированы все инновации, накопленные за 40-летнюю историю предыдущего проекта Comurhex. Применяемые новые технологии должны привести к значительному сокращению потребления воды и электроэнергии и уменьшению количества образуемых отходов. По утверждениям Orano, новый завод является самым современным конверсионным заводом в мире и позволит Франции расширить свои позиции на мировом рынке конверсии урана.

Sinoatom.RU, 12.09.2018

Комплекс по переработке ОЯТ производительностью 800 тонн в год в Китае будет построен в полном объёме к 2030 году

Комплекс по переработке ОЯТ производительностью 800 тонн в год в Китае будет построен в полном объёме к 2030 году.

Об этом в ходе китайского международного форума, посвящённого вопросам устойчивого развития атомной энергетики, заявил советник по вопросам атомной энергетики в посольстве Франции в Пекине и постоянный представитель комиссариата атомной энергии Франции в Китае **Кристоф Пуансо**.

Комплекс будет построен по французской технологии. Его строительство должно начаться в 2020 году.

Пуансо напомнил, что обсуждение этого крупного совместного франко-китайского проекта началось в 2007 году. Переговоры по техническим вопросам завершились в 2015 году, обсуждение коммерческих вопросов продолжается.

В январе 2018 года президент Франции **Эммануэль Макрон** и председатель КНР Си Цзиньпин договорились о необходимости завершить коммерческие переговоры по комплексу до конца 2018 года.

Электровести, 13.09.2018

2 атомные электростанции в США попадут под ураган Флоренс. Как они готовятся к этому катаклизму?

Две атомные электростанции в Северной Каролине (США) находятся на

предполагаемой траектории прохождения урагана Флоренс, который обрушится на американское побережье. Какие приготовления проходят на этих станциях, чтобы минимизировать влияние стихии.

АЭС Brunswick и АЭС Harris готовят резервные генераторы и очищают территорию от предметов и материалов, которые могут поддаться влиянию шквального ветра.

Также планируется отключить реакторы за 12 часов до предполагаемого времени прихода урагана. На станциях созданы запасы топлива, чтобы поддерживать работу станции на дизель-генераторах.

Ураган Флоренс пройдет прямо над этими двумя атомными станциями. Урагану присвоена Категория 4, скорость ветра достигает 200 км/час.

Мощность АЭС 1870 МВт, АЭС Harris – 932 МВт. Обе станции принадлежат компании Duke Energy.

Все американские станции установили дополнительное оборудование для обеспечения жизнедеятельности объекта после аварии на японской АЭС Фукусима.

«Шторм будет определённо выбивать электричество в течение нескольких дней», — заявил журналистам официальный представитель Федерального агентства по чрезвычайным ситуациям **Джеффри Берд**.

Підготовлено Науково-технічною спілкою енергетиків та електротехніків України

Віце-президент,
Голова Виконкому НТСЕУ

О. Дупак

Адреса: 01001, Київ, аб.скр.142
01601, Хрещатик, 34, каб. 620
Телефакс (044) 278-43-07
ntseu@mev.gov.ua
<http://www.ntseu.net.ua>